

ARABŲ VIENYBĖ

Kartojama giesmė be praktiškų rezultatų

Panašiai kaip Hitlerio laikais. Normali radijo programa pertraukiama ir pasigirsta maršai. Reiškia lauk 'Sondermeldung' apie naujus laimėjimus. Tokią pat taktiką vartoja Egipto radiofonas. Skirtumas tik toks, kad vietoje laimėjimo prieš priešą -- Izraelį, Kaire laiks nuo laiko su dideliu triukšmu paskelbiamas komunikatas apie susivienijimą su kuria nors arabų valstybe. Taip buvo prieš porą savaičių.

1958 metais Egiptas susijungė su Sirija ir šiaurės Jemenu į Jungtinę Arabų Respubliką. Po trijų metų perversmas Sirijoje baigė tą sapną. Tiesa, Egiptas ir toliau pasiliko tą valstybės vardą, tik 1971 metais jis buvo pakeistas į Egipto Arabų Respubliką.

Tais pačiais 1958 metais Irakas ir Jordanija, abu kraštai karalių valdomi, sudarė federaciją, kuri iširo, kai po poros mėnesių perversmas Irake panaikino monarchiją.

1963 Egiptas vėl susijungė su Sirija, Jemenu ir Iraku, tačiau po kelių mėnesių Sirijos vyriausybė numalšino Egipto prezidento Nasserio šalininkų sukilimą. Visų keturių kraštų vyriausybės "užmiršo" prarastą pažadėtą tautų atsiklausimus apie susijungimo įgyvendinimą.

1970 m. buvo paskelbtas Egipto, Libijos ir Sudano valdovų triumviratas, turėjęs vesti į susivienijimą, bet vėl nepasiekti jokie rezultatai.

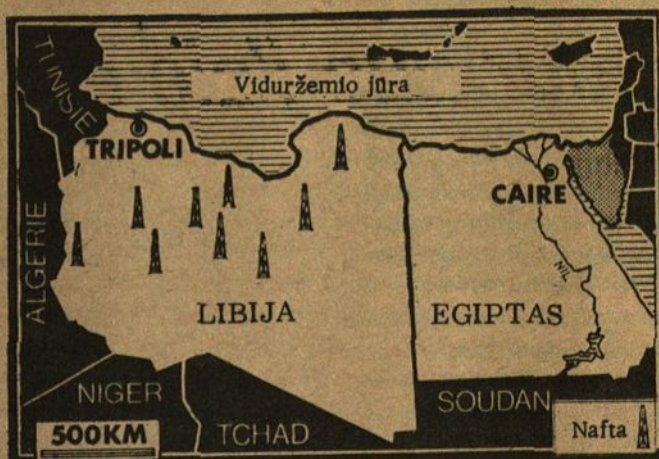
Pagaliau 1971 metais buvo pradėta kalbėti apie

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

federaciją tarp Egipto, Libijos ir Sirijos.

Už tat paskutinis paskelbimas, kad Egiptas

pasisekimo Gaddafi asmeniškai buvo skubiai reikalingas naujo laimėjimo. Nauja unija su Egiptu ir buvo jo tas baimėjimas. Gaddafi aiškina, kad jo gyventojų skai-

ir Libija nutarė susijungti į vieną valstybę su viena vyriausybe ir vienu seimu buvo priimtas skeptiškas. Visų pirma tas nutarimas bus pradėtas įgyvendinti po 13 mėnesių, per kuriuos daug kas gali atsitikti ir pasikeisti.

Libija ir Egiptas yra lygūs partneriai teritorijos didumu, Libija ne kiek didesnę, tačiau gyventojų Egiptas turi 10 kartų daugiau. Libija turi daug naftos šaltinių, kurie per metus į valstybės iždą įneša per 2,4 milijonus dolerių, iš kurių 300 milijonų Libija dovanoja Egiptui karui su Izraeliu.

Libiją nuo 1969 metų valdo pulkininkas Gaddafi, išvaręs apsnūdusį karalių Idrisą. Pašalinęs iš savo krašto svetimus specialistus, Gaddafi turėjo šauktis egiptiečių tautos. Šių dabar Libijoje esą per 100.000, kurie visi vietinių gyventojų yra labai nemėgiami.

Tokia situacija privedė prie burzdėjimų Libijos armijoje. Kaip ten iš tikro buvo, niekas tiksliai nežino, tačiau atrodo, kad prieš Egipto įtaką nusiteikę karininkai laimėjo, nes jų vadas pulk. Džalub paskirtas nauju ministru pirmininku. Kas dabar yra stipresnis: prezidentas Gaddafi ar pulk. Džalub kol kas dar nevisai aišku? Atrodo, kad po tokio ne-

GRANDINĖLĖS SĖKMĖ EUROPOJE

Grandinėlės administratorė Aleksandra Šagienė reguliariai telefonu informavo Clevelando Tėvynės Garsų radiją apie grupės gastroles Europoje. Dirva skelbia tų pranešimų santrauką.

LONDONAS, ANGLIJA

Pirmadienį, rugpiūčio 7, 9 val. ryto Grandinėlės šokėjai pusryčiavo vienoje Londono kavinėje, laukdami lėktuvo į Briuselį. Tai buvo po sėkmingų pirmųjų koncertų Londone ir Manchesteryje. Rugpiūčio 5 koncertas Londone įvyko gražioje Commonwealth Instituto salėje, kurioje buvo apie 500 žiūrovų. Londone buvo jaučiamas britiškas santūrumas, nors spektaklis praėjo labai sklandžiai. Kitokia nuotaika vyravo sekmadienį, rugpiūčio 6, Manchesteryje. Šis industrijos miestas yra apie 200 mylių į šiaurę nuo Londono. Čia 800 vietų salė buvo sausakimša svečių, net stovinių. Anglų spaudos žmonės, atėję pasižiūrėti tik koncerto pradžios, pasiliko iki galo. Manchesterio spektaklis buvo taip entuziastingai priimtas, kad anglų agentūros pasiūlė kvietimą ir kitais metais atvykti gastroliuoti.

Pasiteiravus apie visų sveikatą, Aleksandra Šagienė atsakė, kad ne tik visų sveikata gera, bet svarbiausia, kad visi labai kooperuoja ir iki šiol

(Nukelta į 2 psl.)

Kauno Rotušės rūmai "Baltoji Gulbė".

EGZILINĖ LENKIJOS VYRIAUSYBĖ NERAMUMŲ LIETUVOJE REIKALU

1972 m. gegužės 23 d. Ministrų Tarybos posėdyje Lenkijos vyriausybė nutarė paskelbti sekretų pareiškimą neramumų Lietuvoje reikalu.

Tuo laiku, kada JAV Prezidentas daro vizitą Kremliuje, broliškoji lietuvių tauta, Sovietų Rusijos pavergta, išėjo į Kauno gatves garsiai šaukdama "LAISVĖS LIETUVAI".

Priežastimi pradėti šiuos neramumus be abejonės buvo lietuvių darbininko mirtis, taip kaip sielvarto veiksmu buvo studento mirtis Pragoje 1968 m. protestuojant prieš Sovietų kariuomenės invaziją Čekoslovakijoje.

Policija ir Sovietų kariuomenė brutaliai užgniauzė neramumus Kaune. Įprasta tvarka daugelis lietuvių protestuojančių prieš Sovietų okupaciją ir pavergimą, buvo išvežti į priverčiamojo darbo stovyklas Rusijos gilumoje, tame niūrios vergijos krašte.

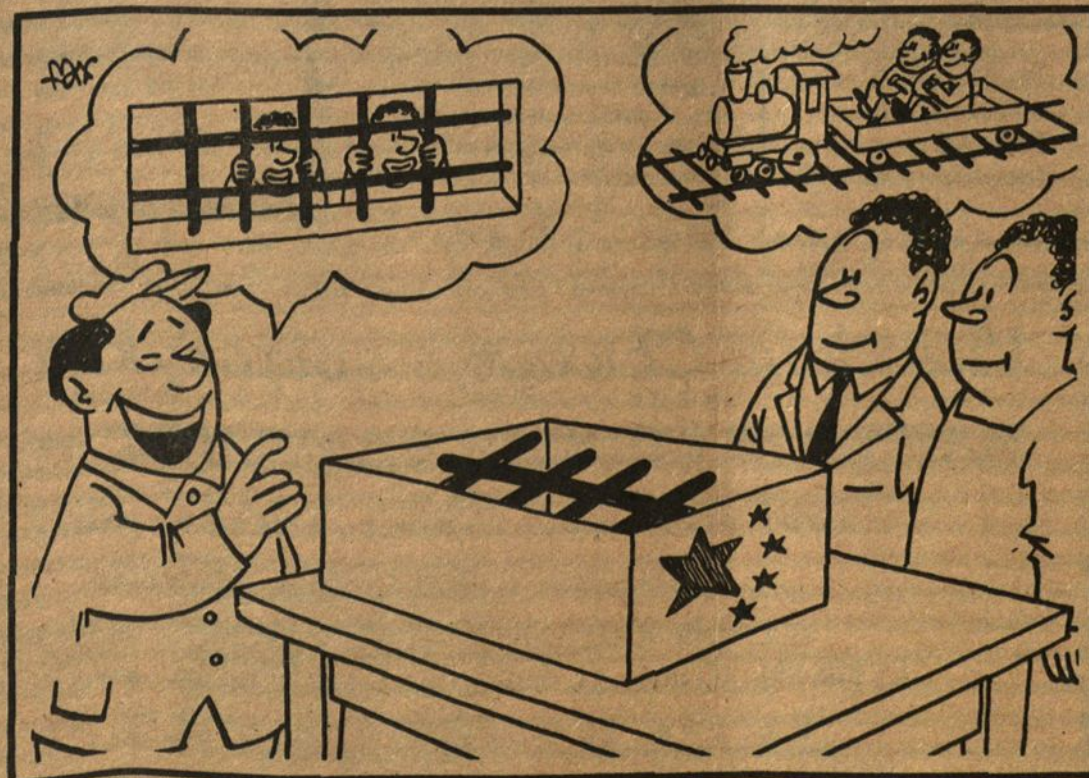
Lenkijos vyriausybė broliškai Lietuvii Tautai reiškia užuojautos jausmus dėl kančių, kurias turi pergyventi Lietuvos gyventojai. Šio nepriklausomybės prasi-

veržimo proga protestuoja prieš pavergimą Lietuvos ir kitų vidurio rytų Europos kraštų, okupuotų Sovietų Sąjungos po paskutiniojo karo.

Lenkijos vyriausybė kreipiasi pirmiausiai į JAV ir Europos Bendrojo menės valstybes su prašymu, kad atsimenant principus suformuotus paskutiniojo karo pradžioje ir Atlanto Chartoje, pareikalautų Rusijos pasitraukimo iš okupuotų kraštų. Negali būti tai-

kos pasaulyje, kol teisingumas neužviešpataus ant skriaudų, padarytų Teherane ir Jaltaje.

Lenkijos vyriausybė reikalauja iš laisvų pasaulio tautų efektyvių veiksmų tikslu išlaisvinti okupuotus kraštus ir užtikrinti taikingą tautų sugyvenimą demokratinės lygybės ir teisingumo tarptautiniuose santykiuose pagrindais.

Kinijos pagalba neišsivysčiusiems Afrikos kraštams...

Grandinėlės šokėjos R. Pliodžinskaitė, V. Lenkauskaitė, M. Idzelytė, E. Žygaitė Baltijos jūros pakrantėje. J. Carlos nuotrauka

A. Narbutaitis, D. Bielinytė ir M. Narbutaitis Hamburge prie Grandinėlės plakato. J. Carlos nuotrauka

D. Sušinskaitė ir O. Kliorytė Anglijoje prie plakato, skelbiančio Grandinėlės koncertą Commonwealth Instituto auditorijoje.
J. Carlos nuotrauka

Grandinėlė...

(Atkelta iš 1 psl.)

kelionė vyko sklandžiai ir drausmingai.

HAMBURGAS,
VOKIETIJA

Rugpiūčio 11, penktadienio rytą Grandinėlė rėpavo sutrumpintą šokių spektaklį Hamburgo televizijai. "Vakare šokime Hamburgo universiteto salėje... Esame sveiki... Po spektaklių gauname daug papildomų kvietimų. JAV ambasadorius Belgijoje prašė koncerto. Deja, esame tiek apkrauti, kad nei vieno ekstra pasirodymo negalime priimti", skubiai

kių spektaklį Hamburgo televizijai. "Vakare šokime Hamburgo universiteto salėje... Esame sveiki... Po spektaklių gauname daug papildomų kvietimų. JAV ambasadorius Belgijoje prašė koncerto. Deja, esame tiek apkrauti, kad nei vieno ekstra pasirodymo negalime priimti", skubiai

Grandinėlės šokėjos Daiva Bielinytė ir Eglė Giedraitytė su Hamburgo seimo direktoriumi Carl Heinrich Bonnet.
J. Carlos nuotrauka

Grandinėlė Briuselio aerodrome pasitiko atvykęs iš Vokietijos kun. V. Šarką, daug pasidarbavęs prie Grandinėlės iškvietimo. Nuotraukoje iš kairės: Saka, Grandinėlės administratorė A. Sagienė, kun. Šarka, Grandinėlės vadovas L. Sagys ir prieky viena šokėjų S. Grudzys.
J. Carlos nuotrauka

pasakojo Grandinėlės administratorė, taupydama telefono išlaidas. Ketvirtadienį, rugpiūčio 10, Grandinėlė vizitavo Hamburgo senato pirmininką, o po to autobusais keliaavo iki Baltijos jūros, į šiaurės rytus nuo Lubeko. Gražiam Timmendorferstrand kurorte davė nuotalkingą šokių koncertą. Atviroje padangėje tūkstančiai atostogininkų stebėjo lietuvių jaunatvišką žaismą ir spalvingus drabužius. Gaivus vakarų vėjas nešė jų šokio aidą Baltijos pajūriu iki Neringos, Klaipėdos ir Palangos krantų.

Rugpiūčio 8 Grandinėlė šoko V. Vokietijos sostinėje Bonnoje. Spektaklis įvyko prie rotušės rūmų, kurį stebėjo Bonnos burmistras, parlamento nariai ir, apskritai, daug sostinės žmonių. Sekančią dieną po koncerto Grandinėlė lankėsi Fed. Vokietijos prezidentūros rūmuose. Juos priėmė prezidento spaudos direktorius, gi Bonnos laikraščiai pirmajame puslapyje talpino nuotraukas. Viename laikraštyje buvo toks antgalvis -- "Gintarinė Grandinėlė lanko savo tėvų žemę". Matyti, kad laikraštis rišo šį antgalvį su Grandinėlės koncertu Baltijos pajūryje.

STUTTGARTAS,
VOKIETIJA

Sekmadienį, rugpiūčio 13, įvyko vienas išpūdingiausių Grandinėlės spektaklių Europos gastrolėse. Jis buvo Stuttgarto miesto parko arenoje. Du tūkstančiai vokiečių entuziastingai šaukė kartoti šokius. Televizija ir spauda plačiai minėjo lietuvių šokėjų labai sėkmingą pasirodymą. Bendro džiaugsmo inspiruoti Stuttgarto lietuviai surengė Grandinėlei gražų pobūvį ir gausiai apdovanojo. Tuo ypatingai rūpinosi kun. Senkus ir ponias Glemžienė. Kadangi kelionė taip sėkmingai vyko, po priėmimo Aleksandra Sagienė pirmą kartą išleido Grandinėlės narius pasižiūrėti miesto ir privačiai pasišokti. Rugpiūčio 14, 6 val. ryto du autobusai iš Stuttgarto išvežė Grandinėlę į Romą. Po dviejų dienų kelionės per Austriją ir Italijos alpes, jie pasiekė Romą. Rugpiūčio 16, 12 val. Grandinėlė, pasipuošusi gražiausiais tautiniais drabužiais, laukė audienos pas popiežių Paulių VI.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Centrinės Afrikos negrų respublikos prezidentas gen. Jean Bedel Bokassa, pats būdamas negru, įsakė bausti kuo griežčiausiomis bausmėmis nusikaltėlius. Už pirmą vagystę nupiaunama viena ausis, už antrą vagystę -- antra ausis, už trečią vagystę nukertama ranka ir už ketvirtą sušaudomas. Bausmė nusikaltėliams įvykdoma miesto aikštėje, ant tam reikalui pastatytos estrados, stebint visiems gyventojams. Gen. Bokassa randa, kad tai vienintelė priemonė kovoti su augančiais nusikaltimais.

laiškai Dirvai

GERBIAMAS
P. REDAKTORIAU,

Maloniai prašau jūsų laikraštyje patalpinti šį mano pareiškimą.

Spausdintą žodį galima išaiškinti kaip kas nori. Tas ir įvyko su Kent State University Press Service pranešimu. Noriu pareikšti tam tikras mintis liečiant mano cituotus pasisakymus universiteto spaudos pranešime. (Dirvos, Nr. 62, 1972, pranešimo fotokopijoje visos pabrauktos eilutės nėra mano pasisakymo citatos).

Visiems yra žinoma, kad Kent State Universitetas ir Kento miestas pergyveno tragiškus įvykius 1970 metų gegužės mėnesį kada keturi studentai žuvo nuo Ohio National Guard kulų. Po to įvykio, universiteto administracija ir miesto gyventojai pasidarė labai atsargūs ir bijojo bet kokių įvykių ar demonstracijų kurie galėtų vėl pavirsti į riaušes. Universiteto administracija net turėjo tam tikrų rezervacijų liečiant studijų dienas ir reikėjo ją įtikinti, kad studijų dienos nebus forumas radikalaus. Tad ir reikėjo pabrėžti, kad čia nebus joks "political gathering". Taip pat buvo reikalingas akcentuoti, kad nebus atstovų iš Sovietų Sąjungos ar kitų sovietinių kraštų.

"Idzello reveransas neutralumu akcentuoti" nereiškia "menkavertiško manifestacija", o tik pareiškimą, kad studijų dienos bus forumas, kuriame atstovai iš visų kraštų laisvai svarstys jiems svarbius klausimus be jokių suvaržymų iš kongreso rengėjų ar kokių "special interest" grupių. Manau, kad yra svarbu atkreipti dėmesį į jaunimo kongreso programos komisijos pirmininko, dr. Algio Norvilos žodžius: "Mūsų įsitikinimu, išsivijoje jaunam žmogui per mažai duodama progos pasireikšti. Jis nuolat, atrodo, yra mokomas... Mano įsitikinimu, didžiausias jaunimo kongreso uždavinys yra sužadinti jaunime, kiek galima plačiau, asmenišką kūrybingumo kibirkštį". (Laiškai Lietuviams, nr. 6, 1972, p. 201).

Universiteto pranešimas buvo taikomas Amerikietiška spaudai -- ypač universiteto ir Kent miesto laikraščiams. Reikia atkreipti Dirvai dėmesį, kad ši spauda -- ypač Kent Record Courier, jokių "klaidų" nepadarė ir

labai palankiai pristatė Kongreso eigą ir tikslus. Gaila, kad Dirva to straipsnio neperspauzdino -- tada mes visi matysim ar A. Rukšėnas atliko savo pareigą, ar ne.

Kas liečia kitus klausimus, A. Rukšėnas pilnai išaiškino savo laiške Dirvai.

Su pagarba,

Augustinas Idzelis
Cleveland, Ohio

ATVIRAS LAIŠKAS
P. A. RUKŠENUI

Perskaicius Dirvos Nr. 62 straipsnį Klaida ar Tendencija ir pamačius save padidintoje nuotraukoje negaliu tylėti. Neaišku man kodėl p. A. Rukšėnas kimba prie mano plakato?

Ar jūs, p. Rukšėnai, esate tokio trumpo proto, kad galėtote pagalvoti, kad aš neščiau eisenoje plakatus su Soviets of Lithuania užrašu?

Tą plakatą aš pati pagaminau iš visos širdies nekęsdama sovietų ir norėdama tą vakarą ALT suorganizuotoje eisenoje ir šv. Mišiose nors mažą dale-

lę prisidėti prie Romo Kalantos didvyriško pasiaukojimo atkreipiant pasaulio dėmesį į LIETUVOS beviltišką kovą nusikratyti sovietų jungo. Mano klaida buvo, kad aš, pašydamas plakatą, antroje eilėje žodžius GET OUT apvedžiau su tušu raides, bet neužrašiau tarp linijų. Mano noras buvo išryškinti žodžius GET OUT. Gaila, aš nežinojau kad fotografuojant iš tolo tie žodžiai gali neišsiti. Taip pat man nebuvo visai svarbu ar kas fotografuos ar ne, nes ne dėlto mes su sūnumi dalyvavome toje demonstracijoje. Tas plakatas yra pas mane ir dabar, padėtas sekančiam kartui.

Jums, p. Rukšėnai, patarčiau neieškoti pigios reklamos, ypatingai jums mažai pažįstamų asmenų sąskaiton.

DIRVAI jokių priekaištų neturiu. Dėkoju ALT-ui už suteiktą privilegiją mano 16 metų sūnui Vytautui tos eisenos metu nešti didžiulį pirmutinį plakatą. Tą vakarą abu su sūnumi važiuavome apie valandą laiko per smarkų lietų į ALT-o rengiamą demonstraciją, kad atlikus savo pareigą mūsų brangiai Tėvynei LIETUVAI.

Rita Premeneckienė
Westlake, Ohio

The Ohio State Fair
Free Entertainment Aug. 24 - Sept. 4

Glen Campbell Aug. 24, 25
Kenny Rogers & The 1st Edition Aug. 26
The Goldiggers Aug. 26, 27
Chet Atkins, Boots Randolph, Floyd Cramer Aug. 27
The Osmonds Aug. 28, 29
Lynn Anderson-Nashville Brass-Ray Price Aug. 30
Ike & Tina Turner Aug. 31
Roberta Flack-Bobby Vinton-Al Green Sept. 1
The Bob Hope Show-Jody Miller-Mac Davis Sept. 2, 3
David Cassidy with Kim & Dave, Sept. 4
off Interstate 71 in Columbus, Ohio

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

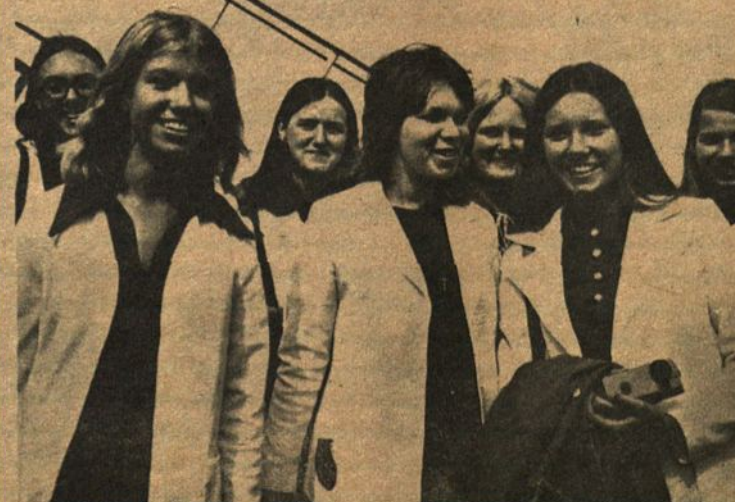
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Grupė Grandinėlės šokėjų Belgijoje. Iš kairės: N. Lenkauskaitė, A. Narušaitė, D. Sakaitė, R. Staškutė, E. Žygaitė ir M. Idzelytė.
J. Carlos nuotrauka

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

PUSIAU PERPLYŠUSIOS ASMENYBĖS

Dėmesio vertas PLJK kalbėjojo pasakymas: "Mes turėtume atmesti užsidarymo ar lietuviškojo ghetto politiką, nes tai gali privesti prie savižudybės".

Žinoma, joks kraštutinis numas nėra naudingas nei pačiam asmeniui, nei kokiai nors organizacijai ar aplamai žmonijai. Bet emigrantų gyvenimas laisvu noru pasirinktose rajonuose nėra joks kraštutinis numas nei taip va dinamas ghetto ir tai ne tik neveda tautinės grupės į savižudybę, bet ją gaivina, kelia jos kultūrą, kuri yra dalis ir didelės įnašas į gyvenamo krašto kultūrą bei politiką. Tik kompaktiškai išskirusios etninės grupės yra plačiau žinomos gyvenamuose kraštuose, nes jos daug daugiau turi galimybių savo kultūrą puoselėti, daug lengviau pasiruošti ir išeiti į platesnius vandenis, parodyti svetimiesiems, kiek mūsų yra, kokie esame ir ko siekiame.

Ar galėtume suruošti tokias tūkstantines tautinių šokių ir dainų šventes, pastatyti operas, jeigu gyventume pasklidę tarp svetimųjų toli nuo vieno kito? Ir organizacijos judresnės ir daug daugiau kasdieninių darbų netaip triukšmingų, bet labai naudingų tautai darbų nuveikia ten, kur daugiau savųjų apylinke gyvena. Asmenys iškilę savuose getuose greičiau atkreipia ir svetimųjų dėmesį, kai mato mas jų didelis užnugaris.

Tik prisiminkime du čia gimusius, Lietuvos nemačiusius, bet tautiškai susipratusius lietuvius, kurie lietuvių tautiniuose getuose išaugę, todėl iš tėvų pažinę jų gimtojo krašto siekius ir veiklą, bet jiems tas nei kiek nekludė išeiti ir į platų pasaulį, nes buvo pasiekę aukštų pareigų ir didelio autoriteto taip pat ir šio krašto politinėje bei kultūrinėje visuomenėje skirtinguose sluoksniuose. Tai buvo a.a. kun. Jonas Jutt-Jutkevičius ir adv. Antanas Olis. Tokių priskaičiuotume visą eilę. Tai pavyzdžiai, dar neseniai palikę šį pasaulį, iš kurių dabartinė karta turėtų daug pasimokyti ir išitikinti, jog lietuvių bei atsidavimas savo tautinei grupei nekluduoja siekti jo kio karjeros siekimam krašte. Čia paminėtinas ir šių dienų jaunesnės kartos aiškus pavyzdys inž. V. Adamkus, aktyvus tautinėje veikloje ir sėkmingai kyląs gyvena-

mo krašto valstybinėse pareigose.

Įdomus ir kito jaunimo kongreso kalbėjojo užakcentavimas, jog vaikų nutautimo kaltė krenta tėvams. Tai priklauso ligi kiek metų vaiką laikysime vaiku. Tėvams vaikui lieka vaikais ligi pat mirties. Kaltinti, visus kritikuoti, žaisti žodžiais yra labai lengvai daugeliui malonu, bet pačiam ką nors pozityvaus atlikti jau sunkiau. Pažvelkime į tą vaikų auklėtoją šeimą, kuri išikūrė svetimuose kraštuose nors dvasiniai daug iškentėjusi, bet šeima nepalūžusi, aukštesnių idealų nepraradusi ir likusi savo viltimi juos perteikti savo vaikams, kurie materialiai išeivijoje augo, kaip inkstai taukuose, anot lietuviškos patarlės. Tą pripažįsta ir patys jaunosios kartos nariai ir net Lietuvos okupantas nuolatos pabrėždamas savo spaudoje, kad JAV jaunuomenė, nujausdama tėvų turtingumą, nesibaimina dėl rytojaus, nebėra reikalo grumtis dėl egzistavimo ir visa tai gyvenimą daro be pastovaus vidinio turinio, be idealų". (Kultūros Barai, 1971.12 nr.)

Gi mūsų jaunosios liberalinės kartos atstovai šiuo klausimu labai panašiai pasisako: "Šio krašto jaunimas, taigi ir lietuviškasis, negali skystis medžiaginiu nepriteklumi, bet skundžiasi savo pačių dvasine tuštuma... Lietuviškąjį jaunimą smaigia ne tik bendras generacijos siaubas, bet dar ir tas, kad nesame nei pilnais lietuviais nei pilnais gyvenamo krašto žmonėmis. Jaunieji esame perplyšusios asmenybės." (Varpas, 11 nr. 145 psl.)

Toks pasakymas kelia nusistebėjimą ir klausimą, kas gi jiems trukdo tą dvasinę tuštumą užpildyti ir tuo perplyšusias asmenybes supildyti atgal į vieną ir pilną asmenybę, kad būtų kaip ir aukščiau minėti pavyzdžiai -- Pilnais lietuviais ir pilnais gyvenamo krašto žmonėmis. Ypač JAV-se bet kokią dvasios tuštumą labai lengva užpildyti, tik pačiam reikia gerų norų. Kas kita okupuotam krašte, kur visą dvasios maistą pateikia gatawayvirtą Maskvoje.

Tokie liberalinio jaunolio išvedžiojimai tikrai nepriklausė nuo tėvų auklėjimo, nes juokne viena šeima nenori auginti vaikų be idealų, o

PULK. RAIMUNDUI LIORMONUI 80 METŲ AMŽIAUS

Pulk. Raimundui Liormonui, buv. Klaipėdos krašto komendantui, dabar gyvenančiam Rochestery, N.Y., rugsėjo 9 d. sukanka 80 metų amžiaus. Sukaktuvininkas gimė 1892 m. rugsėjo 9 d. Gelgaudiškio dv., Gelgaudiškio valsč. Šakių apskr. 1911 m. baigė Panevėžio mokytojų seminariją ir iki 1914 m. mobilizacijos mokytojų Bučiūnuose, Pašvitinio valsč. 1916 m. baigė Pskovo karo mokyklą. 1918 m. grįžęs Vilniun, stojo savanorių į Lietuvos kariuomenę ir buvo paskirtas krašto apsaugos ministro adjutantu, 1919 m. krašto apsaugos ministerijos kancliarijos viršininku ir 1920 m. vietinės kariuomenės štabo viršininku. 1922 m. baigęs Aukštųjų karininkų kursus buvo komendantu Vilkauskioje, Marijampolėje ir nuo 1927 m. iki 1938 m. Klaipėdos krašto komendantu.

Už nuopelnus apdovanotas II rūšies Vyčio kryžiumi ir kitais ordinais.

Žemiau spausdiname sukaktuvininko plk. R. Liormono žiupsnelį atsiminimų apie Klaipėdos kraštą, kuriame jis išgyveno 11 metų eidamas atsakingas pareigas.

Man atvykus į Klaipėdą 1927 m., krašto gubernatorium buvo K. Žalkauskas. Jis dažnai sirguliavo ir jį dažnai pavaduodavo dr. J. Šaulys. Klaipėdos krašto autonominės valdžios pirmininku buvo teismo patarėjas Viktoras Švelnus.

Mano pareigos buvo sunkios ir atsakingos. Savo teisėmis stengiausi naudotis "nepertemptant vadžių", kaip tai man nurodė pats valstybės prezidentas.

Jeigu jie plyšta pusiau, tai jau už namų sienų, greičiausiai universitetuose praranda iš šeimos atsineštus idealus ir tada jau taip kalba: "Gražūs, išpūdingi žodžiai apie Vakarus -- ypač aiški Amerikos demokratija ir individo respektavimą ataidi melu, kai didžiųjų verslo korporacijų magnatai išsisuka iš valstybinių mokesčių mokėjimo papirkinėja politikierius -- rinktuosius piliečių atstovus ir teisėjus, kai visas gyvenimas akivaizdžiai pūva, skleidamas tvaiką, kuvarį prezidentas ir jo milijonuose dolerių besivartaliojantys pakalikai nori parduoti už imantrius kvepalus..."

Jeigu Amerikos demokratija ir individo respektavimas būtų tik melas, kaip šis jaunuolis tvirtina, tai tokių nesąmonių jis nedrįstų skleistis, nes gerai žinotų, jog už tai pateks į kalėjimą ar psichiatrinę ligoninę. Keistu sutapimu visai taip pat JAV apibūdina Lietuvos okupanto leidžiamas žurnalas Švyturys š.m. 7 n.r. dar ginu rodėdamas, kaip liberalų profesorai universitetuose neįmiamai ir labai gudriai skiepyja komunizmą, pavyzdžiu duodami ir Angelą Davis.

Nesistebėtum, jei šitaip kalbėtų koks naivus svetimtautis jaunuolis, tai pagalvotum, jog nesubrendęs amžius pasirodęs griauti visą pasaulį, bet kai šie žodžiai sklinda iš lietuvių lūpų kurio didžiojo rūpesčiu turėtų būti ne tiek JAV, kiek Maskvos tvaikas, prislėgęs jo tėvų gimtąjį kraštą -- Lietuvą, tai nuostabu ir atrodo, jog Maskvos tvaikas pasiekia ir kai kuriuos Amerikos krantus.

E. Čekienė

vakaruose" (Herrenabend), įvairių draugijų šventėse, medžioklėse ir pan.

Suartėti su vokiečiais ir pažinti jų reikalus bei nusistatymą,

Pulk. Raimundas Liormonas

man daug padėjo a.a. Erdmonas Simonaitis, kuris tuo laiku buvo Klaipėdos apskrities viršininku.

Kaip jau sakiau, visi gyventojai buvo lygiai traktuojami. Įvairios vokiečių organizacijos - draugijos galėjo laisvai veikti savo įstatų ribose. Jos rengdavo savo šventes, sporto varžybas. Žodžiu, jie dainavo ir sportavo.

Iš mano pusės ne tik kad nebuvo jokių ypatingų suvaržymų vokiečių draugijoms, bet, kai būdavo reikalus, tai joms dar ir padėdavau. Pvz. vieną dieną "Schuetzenverein'o" (Šaulių draugijos) pirmininkas kreipėsi į mane su prašymu, ar aš negalėčiau jiems parūpinti pulko orkestrą, kad organizacijos šventės metu jie galėtų su muzika žyguoti per miestą į savo buveinę.

Žinoma, kad aš su malonumu jų prašymą patenkiniau, nes tai buvo jų metinė šventė. Dar šiandien matau, kaip jie nušvitusiais veidais žygiavo Liepojaus gatve, atsukę veidus į komendantūros pusę. Gatvėmis kuriomis jie žygiavo, buvo pilnos žmonių, nes tokio iškilmingo žygiavimo su lietuvišku karišku orkestru priešakyje jie nesitikėjo. Ir tai visa vyko "baisiojo" karo stovio metu.

Rašant dar apie tą

"Schuetzenverein'ą" turiu čia pažymėti, kad ši vokiečių organizacija turėjo mano nuolatinį leidimą atlikti sportinius šaudymo pratimus kiekvieną vasaros sekmadienį. Šaudymo sezoną pradėdant, pirmas šūvis būdavo paleidžiamas Lietuvos valstybės prezidento garbei.

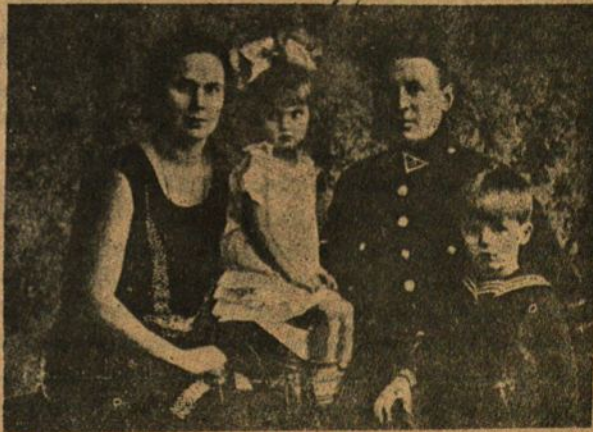
Į savo iškilmes vokiečių organizacijos visuomet pakviesdavo ir komendantūros atstovą. Į komendantūrą įvairiais reikalais atvykdavo aukšti vietos valdžios pareigūnai ir visuomenės bei organizacijų atstovai, kaip antai direktorijos nariai, miesto burmistras, apskričių viršininkai, seimelio, prekybos rūmų ir amatų rūmų atstovai.

Su didele pagarba prisimenu tuos mažlietuvių veikėjus, su kuriais man tekdavo palaikyti ryšius: E. Simonaitį, Martyną Jankų, Martyną Reizgį, Edv. Simaitį, Endrių Borchertą, J. Vanagaitį, Martyną Žvilį, Voveriškių Klimaitį, Dievo žodžio sakytoją Aną Baltrį, Kristupą Lekšą, Jurgį Strėkį, Martyną Labutį, Jurgį Lėbartą, Vilių Endrikaitį, Dr. M. Anysą, Joną Stikliorį, pirkli Otto Rašavičių, brolius J. ir M. Toliušius ir kitus.

Visi jie lankydavosi pas mane vienokiu ar kitokiu reikalu. Ypatingai interesantų skaičius padidėjo, kai nuo 1930 metų pradėjome imti jaunus vyrus -- naujokus karinei prievolei atlikti. Tėvai atvykdavo į komendantūrą su prašymais jų sūnus paskirti į tam tikras kariuomenės dalis. Daugiausia prašydavo paskirti į raitelių pulkus. Aš galėjau tai suprasti, nes mažlietuvių labai mylėjo savo užaugintus arklus ir didžiavosi savo praeitimi, kai jie tarnavo pagarsėjusiame lietuvių dragūnų pulke Tilžėje.

Kreipdavosi tėvai ir kitais reikalais. Pvz., prašydavo sūnų trumpam laikui paleisti iš karinės tarnybos, jei šeimoje būdavo kokios

(Nukelta į 4 psl.)

Pulk. Liormonas su savo šeima 1929 m. Klaipėdoje: žmona, dukrė Mailutė ir sūnus Raimutis, kuris paskutiniame kare žuvo kovose su bolševikais.

R. Liormonas...

(Atkelta iš 3 psl.)

svarbesnės iškilmės, kaip vestuvės laidotuvių ir pan. Visus prašymus, ar tai būtų lietuvių ar vokiečių, stengdavausi patenkinti, nes man rūpėjo išlaikyti krašte ramybę ir lojalumą valstybei.

Bendrai paėmus lietuvių ir vokiečių santykiai buvo normalūs ir draugiški. Deja, tiesiogiai pablogėjo, kai Vokietijos priešakyje atstoję karingasis Hitleris. Iš Karaliaučiaus per gauleiterį Erich Koch, nacizmo dvasia pradėjo plėstis ir Klaipėdos krašte. Atsirado dvi nacių partijos su šūkiu "Heim ins Reich!" Vienos partijos vadovu (CSA) buvo kunigas von Sass, kitos (Sovog) buvo veterinarijos gydytojas Neumann.

Kadangi abi partijos siekė sukilimo būdu atskirti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos valstybės ir jį įjungti į Vokietijos Reichą, tai tų partijų vadai ir jų padėjėjai, po to, kai buvo nužudytas mažlietuvis Jesutis, buvo patraukti kariuomenės teismo atsakomybėn. Tardymams praversti į Klaipėdą atvyko vyr. tribunolo prokuroro padėjėjas Mons-tavičius ir ypatingai svarbiom bylom tardytojas Krygeris. Susidariusi didelė byla, kuri buvo sprendžiama Kaune ir svarbesnieji kaltininkai buvo atitinkamai nubausti.

Nuo 1938 metų pavasario prasidėjo Vokietijos "Trečiojo Reicho" didelis diplomatinis spaudimas į Lietuvos vyriausybę, kad būtų panaikintas karo stovis. Tai įvyko tais pačiais metais lapkričio mėn.

Kadangi buvo numatyta karo stoviopainikimas, tai mano tolimesnis pasilikimas pasidarys nebeįmanomas. Todėl vyriausybės įsakymu buvau iš pareigų atleistas ir paskirtas ypatingiems reikalams karininkų kariuomenės štabe ir pasiųstas į Raseinius eiti apskrities

NAFTA PRIE MAŽEIKIŲ

Jau prieš tuziną metų buvo leidžiami gandai, kad sovietiniai tyrinėtojai bado Lietuvos žemelę savo giliais, ilgais gražiais, stengdamiesi užčiuopti jos gėmės naftos pėdsakus. Naftos laukus jie surado už Uralo, prie Tiumenės. Tačiau... "natiniai" tyrinėjimais ok. Lietuvoje tebevyksta iki šios dienos! Mat, Maskvoje susirinkęs "visasąjunginis" dvidešimt ketvirtas kompartijos suvažiavimas visagalinčiai įsakė įsteigti ok. Lietuvos teritorijoje naftos perdirbimo įmonę.

Kas kad lietuviškos žemelės gėmės nerasta naftos pėdsakų! Nafta yra prie Uralo, o iš ten, geležinkelio cisternas pripylus ir tris tūkstančius kilometrų patraukus, jau ir Baltijos jūra, kurios kariškoms bazėms naftos produktai žūtbūtinis reikalas.

komendanto pareigas. Tuo paskyrimu buvau labai patenkintas, nes galėjau tvarkyti savo netoliese esanti ūkėli. Tai buvo ir lyg kompensacija už mano ilgą ir sunkią tarnybą.

Kaip jau žinome, 1939 m. kovo mėn. 22 d. vokiečių kariuomenė užėmė Klaipėdos kraštą. Nuo to laiko vokiečių slaptoji policija pradėjo suimti lojalinius Lietuvai piliečius. Prasidėjo žmonių bėgimas į Lietuvą. Žymesnieji mažlietuvių veikėjai, kaip E. Simonaitis, M. Reizgys ir kt. buvo ištremti į koncentracijos stovyklas. Pagaliau ir mane patį 1942-1943 metais išlaikė Tilžės gestapo kalėjime. Iš čia tu rėjau būti pasiųstas į Stutthofio koncentracijos stovyklą. Nuo šio likimo mane išgelbėjo mano sūnaus Rimučio žuvinimas rytų fronte (prie Ilmeno ežero). Jis be tėvų žinios ir sutikimo prievarta buvopaimtas į vokiečių kariuomenę.

Šitokioms griežtoms ūkacinės kontrolės sąlygoms esant atsirado ir įgyvendinamas absurdiskas sovietinis projektas. Čia nesilaikyta nė minimaliausio respekto, bent nominaliai, nepaklausta kvislinginės Vilniaus vyriausybės nuomonės, nei jos leidimo steigti naftos perdirbimo įmonę. Maskvos kompartijos suvažiavimo direktyva buvo visagalinis veiksnys, lyg Maskva tvarkytųsi savo nuosavame kieme.

Lietuviškiems bolševikuojantiems goebelsams ir goebelsiams, kurie pasodinti spaudinių redakcijose buvo įsakyta girti tą imperialistinį projektą ir pristatyti jį kaip... dėmesį ok. Lietuvos ekonominiam gerbūviui kelti!

Naftos perdirbimo įmonė pradėta statyti. Šiai įmonei parinktas, tiksliai sakant, užgrobtas, vieta PADARBAI, apie dvidešimt kilometrų nuo Mažeikių. Netoli čia Latvijos siena. Čia yra įmonei reikalingi vandens resursai, teka gražioji Venta. Gal būtų, kada įmonė pradės veikti tiesioginis naftatiekis - pipline sujungs Padarbus su Riga, kur yra įvairūs sovietiniai kariniai įrengimai. Vienu žodžiu, gražus kadaise Padarbių kaimas ir jo įvairūs laukai, išplėstas iš lietuviško ūkio kompleksas ir paverstas sovietinės karinės mašinos dalimi. Suprantama, tokioms sąlygoms esant, niekas negali klausti, koks likimas laukia skaidriąją Ventą, kokių teršalų į orą privarys ta rafinerija, kiek sovietinių specialistų ir "specialistų" sugūžės į Padarbus ir Mažeikius?

Tuo tarpu iš Vladimiro atvykęs vienas "specialistų" N. Mikniovas jau pradėjo statyti 400 vietų "buitines patalpas". Tai barakas, kur apsistos pirmosios sovietinės kregždės.

Nuo Mažeikių iki sta-

tybos nutiestas meks-faltuotas kelias, nes tai vienintelis būdas pasiekti toli nuo geležinkelio užmestą vietovę. Tačiau daug statybinių medžiagų vežama sunkvežimiais iš Vilniaus ir Klaipėdos automašinomis. Iš Kauno gabena tokiu būdu net gelžbetonio konstrukcijas. Tarp statybinių pabrėžtai linksniojamos kelios lietuviškos pavardės. Tai savotiškas žaibolaidis atitraukti dėmesį nuo sovietinių "specialistų" antplūdžio.

Rafinerija žada būti didelė. Goebelsinė spauda smaguriauja pranešimais, esą vien tik tai dviejų sandėlių bendras ilgis bus beveik pusė kilometro. Į statybą ža-

da vežti studentus, rinkdami juos iš mokslo įstaigų priverstinėmis "darbo ir poilsio stovykloms". Jų darbas neapmokamas ir jie dirba vergo darbo principu -- "iš meilės socialistinei tėvynei". Raginamas vykti į "darbo ir poilsio stovyklą" studentas privalo vykti savanoriškai. Nepaklusęs, jis praranda savo privilegiją studijuoti.

Netrukus PADARBAI bus plačiai žinoma vietovė. Čia veiks Pabal-tijo naftos perdirbimo įmonė. Čia bus sovietinio militarinio aparato degalų tiekimo bazė. Čia bus ir lietuviškų vandenų bei oro teršalų šaltinis. Tai akivaizdus Maskvos savivalavimo faktas.

(ps)

"UŽMIRŠO" PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĘ

Naudojantis paskelbtu JAV Kongreso nutarimu ir išleistu 1959 m. įstatymu, kur pasakyta: pavergtų tautų didelės daugumos troškimas siekti laisvės ir nepriklausomybės gali būti laikomas itin paveikia priemone išvengti karo ir tuo pačiu metu tas troškimas yra lygiavertis teisingai bei pastoviai taikai užtikrinti... Tuo įstatymu skelbiama, kad Pavergtųjų Tautų Savaitė minėtina trečiąją liepos mėnesio savaitę, tai jau įėjo į paprotį tokiu laiku ją minėti.

Peržiūrėjant lietuvišką spaudą aptinkame gražius aprašėjimus kaip kas kurioje lietuvių kolonijoje ją surengė, demonstravo, kokiais plakatais šūkais pasirodė, kas kokias kalbas pasakė ir t. t., o kitoje vietoje buvo net atspausdintos kongresmanų ar senatorių ta proga pasakytos Washington kalbos. Beto, spaudos puslapiuose nemažai mirgėjo iš tų pasirodymų vaizdingos nuotraukos iškalbingai bylodamos apie šios savaitės minėjimo prasmę. Ir visa tas ne vienam guodė širdį, kad skriaudžiamieji netyli ir šaukiasi į pasaulio galiū-

nų sąžinę reikalaudami prislėgtoms tautomsteisingumo laikytis, grąžinti jiems pagrindines žmonėms atimtas teises bei netrukdyti joms išieiti į laisvą ir nepriklausomą jų gyvenimą.

Tačiau tenka labai apgailestauti, kad šiemet Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimas Philadelphiajoje praėjo tylos ženkle, ji nebuvo paminėta. Kodėl to nepadaryta, viešai nepasisakoma. Visuomenėje plinta įvairios mėsų veikėjų išsisukinėjantios kalbos bei nurodinėjamos priežastys, bet tas jos nepatenkina ir kelia pasipiktinimą, juo labiau, kad čia, Philadelphiajoje reziduoja Lietuvos Bendruomenės Centro Valdyba su kai kuriais "aukštojo politikon" pasišovusiais nariais. Ta Centro Valdyba be kitų turi vicepirmininkus visuomeniniams reikalams, jaunimo reikalams ir narę renginiams. Kur gi dingio tokiu svarbiu momentu tie narsieji Centro Valdybos nariai, savo kadencijos pradžioje visais varpais garisiai skambinę net apie menkiausią savo krustelėjimą? Juk jie galėjo labai

daug prisidėti prie Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimo. Žinoma, nėra Centro V-bos pareiga toki minėjamą čia ruošti, bet jų neginčijama pareiga būti budriems, kad didesniuose lietuvių telkiniuose nebūtų pamiršti visi svarbiausieji mūsų minėjimai. Jie, gyvenami toje pačioje lietuvių kolonijoje, turėjo jausti ir priminti LB Philadelphijos apylinkės valdybai, kad toks Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimas būtų suruoštas. Pagaliau, rodos, ir pati Philadelphiajos LB apylinkė turi sudariusi komisiją politiniams reikalams. Ko ir ji miega? Kodėl gi Philadelphiajos lietuvių išsiskyrė iš kitų kolonijų? O kiek anais metais truksmo buvo sukelta, kai Pennsylvania gubernatorius M. Shapp užvilkinio savo valstijoje paskelbti proklamaciją Pavergtųjų Tautų Savaitės progai. Kaip matome, šiais metais to jiems nebereikia ir tuo pačiu gėdingai sulaužė beįsisenėjančios tradicinės nuskriaustųjų tautų savaitės tolimesnį paminėjimą. Dėl šito, vienas mūsų padorus tautietis išsireiškė šitaip: prasta tokių veikėjų tautiniai politinė eiseną, kurioje velnias maišosi laikdamas žvakę.

Juozas Bubelis

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
Turret lathes, ballard, tracer lathes,
and milling machine hands.
Must be able to set up work from
Blue Prints and Close Tolerance.
Day and night shift, working 45 to
53 hours per week.
Employees will work in new Plant
located in Willoughby at 4456 Industrial Pkwy.
Apply in Person at
JOHN L. MOLNER INDUSTRIES
15250 McCracken Rd.
Maple Heights, Ohio
Between Lee & Broadway
(63-72)

WANTED AT ONCE
HYDROTELL OPERATORS
Experienced, work on die cast
dies, air conditioned shop, over-
time and benefits.
CUYAHOGA INDUSTRIES
17920 S. Waterloo
216-481-3040
(58-64)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
MOLD MAKERS
MACHINISTS
&
JR MOLD MAKERS
Must have job shop experience & be
able to set up work from Blue Print
and Close Tolerance.
Top hourly wage. Incentive bonus
plan, hospitalization insurance. Paid
vacation. Apply at
MIDWAY MOLDS INC.
Silver St., Vicksburg, Mich.
(63-66)

Užburtas ratas

JURATĖ STATKUTĖ - DE ROSALES

(2)

Lietuvių kultūra. Ar galima šiuo ribotu žodžių pavaizduoti neapčiuopiamus, nesugaujamus, be žodžių tolimiausiuose pasąmonės užkampuose formuojamus jausmus? Ar galima šį vakarietišką terminą pritaikyti dvasinėms vertybėms kurios buvo perduodamos iš kartos į kartą juodžiausiose tautos gyvavimo valandose ir kurių dėka tauta išliko gyva? Ar galima šiuo moderniu vardu vadinti tradiciją siekiančią tolimiausios žmonijos senovės?

Šarūną tėvai išvežė iš Lietuvos penkerių metų amžiaus. Kai vėliau įvairūs veiksniai ar veiksniai jam minėdavo jo lietuviškumą, jis sausiai atreždavo: "Ar jums teko sutikti žmogų galintį atminti savo gimimą? Man ne!". Iš tiesų, Lietuvos prisiminti jis negalėjo.

Vaikystė išeičioje. Jam atrodydavo, kad jis gyvena dideliame name, kurio trys sienos -- mokykla, gatvė ir pramogos -- svetimybų plytomis mūrytos. Ketvirtą namo sieną sudarė šeima, gimnės, kai kurie tėvų draugai -- varguose ir sunkumuose paskendę, skurdus lietuviškas pasaulis.

Šeimoje kartodavosi vis tos pačios kalbos. Jos lietė darbą, algas, mokslą, namų ruošos rei-

kalus, piniginius rūpesčius, ir vėl darbą, algas, mokslą. Nebuvo nei laiko, nei progos gilintis į kokias ten filosofijas.

Neišvengiami Vasario 16-tos ar Rugsėjo 8-tosios minėjimai. Prelegentų kalbos pro vieną ausį įeidavo, pro kitą išeidavo. Nuolat kartojamas trafaretas kartais darėsi tiek nepakenčiamas, jog ir to nebelikdavo, -- abi ausys savaime užsikimšdavo.

Šarūnas dažnai geisdavo atsisilioti šiltos mamos asmenybės. Tačiau ir mamos vaidmuo jo gyvenime buvo suvaržytas. Dieną išdirbusi suvykloje, vakare ji bėgte griebdavosi namų ruošos. Būdavo įžengta į butą, ir tuoj puola galvotrūkiais virti, skalbti, prosyti, tvarkyti, valyti; pas ją darbas darbą vijo ir kalboms suvis nebuvo laiko.

Pirmieji metai angliškaj mokykloje. Kiek jis prisikentėjo dėl savo vardo! "Sharon? Moteriškas vardas?" Kartą, neišskentęs, siūlė motinai pakeisti jo vardą dokumentuose. Kai mama tėvui perdavė Šarūno prašymą, tas atsakė trumpai: "A pablūdo vaiks?". Tuo ir baigėsi vardo keitimo reikalas.

Bėgo laikas. Pastojo brendimo metai. Šarūną slėgė dusinanti Amerikos katilo aplinka. Kartą kasdieninis mamos sakinyš jam lyg žaibu nušvietė šios kuklios moterėlės tautinį fanatizmą: "tai, kad čia bendras reikalas". Suprask: "lietuviškas reikalas". Jos lūpose šie žodžiai buvo aukščiausias argumentas. Jį paminėjus, apeliacijos ar tolimesnės kalbos iš viso negalėjo būti.

Ką gi, tėvynės netekusio žmogaus sentimentai. Ačiū Dievui, ne visi išeičiai yra tokie akli kaip jo tėvai. Tėtis sustingo tą akimirką, kai jis apleido savo kraštą. Mama dar šiek tiek aktualesnė, o tėtis

vien prisiminimais gyvena.

Šarūnas pradėjo dairytis pas kitus lietuvius. Netrukus pastebėjo, kad visi jie vienodi. Visi jie, kaip vienas, pasrūva sentimentų upėmis išgirde Lietuvos vardą.

Šis nuolatinis vyresniųjų tuščiažodžiavimas Šarūną nežmoniškai erzino. Aišku, jis negalėjo atsiginti tam tikros pagarbos beviltiškam senjų užsispyrimui. Tačiau jis pats norėjo būti kuo toliau-siai nuo tų svaiojimų, nuo to bergždžio praeities atminimų kartojimo.

Maždaug tuo laiku įvyko jo staigus postūkis amerikiečių link. Mokslo draugai -- štai čia jo pasaulis. Čia, šiame krašte jis išaugo. Čia jo vieta. Čia vystysis jo tolimesnės gyvenimas.

Draugai. Lipėnios, įkryrios panos. Tuščias, nesibaigiantis kažkokios "laimės" ieškojimas. "Be happy!" Draugų kompanijoje Šarūnas juto, kad kažkas nepritampa, kažkas kažkur nesiderina. Ūmai, jam švystelėjo mintis, kad tarp draugų ir jo niekad nebus bendros kalbos. Su siaubu, jis suprato, kad jo galvosena yra lietuviška.

Tai gi. Jo galvosena... lietuviška. Ir kada gi tai įvyko? Negi čia kalti mamos obuoliniai blynėliai ar tetos kisieliai? Nieko kito juk nebuvo -- nei kalbų, nei indoktrinacijos, nieko. Nieko apčiuopiamo.

Kaip jis draskėsi, spardėsi, gynėsi! Suradęs sau panašių, ištisom naktim diskutavo. Kas aš, lietuvis ar nelietuvis? Būti ar nebūti? Žūti ar nežūti?

Galop, išvargęs, apsidaužęs, apkartęs, jis sutiko su likimu. Pats nuo savęs nepabėgsi -- lietuviu esu aš gimęs, lietuviu turiu ir būti. Ir pražūt, mat jį galai!

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

DR. JURGI SAUERWEINĄ PRISIMINUS

Ne vienas jaunuolis, paklaustas apie d-rą Sauerweiną, nežino, ką atsakyti. Pasirodo, laikas labai greitai išdildo gana gilius net ir žymių žmonių pėdsakus. 1971 m. sausio mėn. 15 d. sukako 140 metų nuo Sauerweino gimimo, ir vos tik 67 m. nuo jo mirties, o štai jo atminimas kai kur jau baigia išnykti. Kas gi buvo tas Sauerweinas?

Sauerweinas buvo retai sutinkamų gabumų žmogus, ypač daug pastangų padėjęs lietuvių kalbai ir tautinei kultūrai išlaikyti ir ją išgarsinti, tais laikais, kada ji buvo persekiojama Rusijos caro imperijoje, o vėliau ir Vokietijos kaizerio reiche. Sauerweinas nebuvo lietuvis ir net ne lietuvių kilmės; jis gimė sausio mėn. 15 d. 1831 m. Hanoveryje, Vokietijoje. Kiek vėliau jo šeima persikėlė į Schmedensstadt, o 1840 m. į Gronau, kur jo tėvas ėjo pirmojo pastoriaus pareigas. Čia jaunasis Sauerweinas įstojo į gimnaziją ir 1848 m. gavo brandos atestatą kaip pirmas gabumų azvilgiu mokynys. Guetingeno universitete jis studijavo teologiją, istoriją ir filosofiją, o kartu lankė fizikos, chemijos ir botanikos paskaitas. Tačiau didžiausią patraukimą turėjo kalbų mokslui, be to netrūko jam ir poetinių gabumų. Pagal tą laikų papročius, būdamas studentu jis nemaža keliavo po pasaulį. Patekęs kuriam laikui į Angliją, stebėtinai greitai ir tobulai išmoko anglų kalbą. 1857 m. buvo pakviestas mokyti princesę Elisą v. Neuwied, kuri vėliau buvo Rumunijos karalienė, tada jis jau mokėjo apie 30 svetimų kalbų ir sugebėdavo trumpiausiu laiku išmokti bet kurią kitą kalbą. Kaip plačios pasaulėžiūros ir visapusiškų gabumų žmogus, Sauerweinas, turbūt, blogai jau tėsė tarnyboje ir gal todėl nemėgo eiti tas pačias pareigas ilgesnį laiką. 1873 m. jis apgynė filosofijos mokslo daktarą.

Kada ir kur šis poliglotas pirmą kartą susidūrė su lietuviais, tikrų žinių nėra. Minima tik, kad po tėvų mirties (jo motina mirė 1856 m. o tėvas 1861 m.) jis ypač daug keliaudavęs po Europos kraštus ir dažnai lankydavęs lietuvių ir sorbų apgyventas vietas. Metų bėgyje jo išmoktų svetimų kalbų skaičius vis didėjo, ir 1874 m. jis jau mokėjo apie 66 kalbas, kurių dalį čia galima išvardinti: lotynų, graikų, prancūzų, baskų, ispanų, portugalų, anglų, valonų, irlandų, danų, olandų, islandų, švedų, norvegų, suomių, lapų, estų, latvių, lietuvių, lenkų, rusų, sorbų, slovakių, čekų, bulgarų, serbų, rumunų, albanų, italų, turkų, čuvų, tamilų, kumikų, per-

sų, armėnų, gruzinų, sanskrito, indų, kabilų, etiopų, egipto, koptų, amharų, arabų, sen. arabų, hebrajų, įvairių tarmių kinų kalbas, Samoa salų kalbas, Madagaskaro salos kalbas ir t.t. ir t.t..

tinimas bei jų germanizavimas. Tuo metu ir pasireiškė Sauerweino pirmieji žygiai ir kova už laisvą tautų apsisprendimą, o ypač už išlaikymą ir globojimą Vokietijoje gyvenančių tautinių mažu-

Čia išvardintas kalbas ir dar daug kitų jis mokėjo ne paviršutiniškai, bet tiksliai ir laisvai. Tai savo laiku patvirtino Dorpat universiteto filologijos profesorius Dr. L. Meyer: "Nėra girdėta, kad kas nors tiek kalbų ir taip tobulai žinotų kaip Dr. G. Sauerweinas, ir net daugelyje tų kalbų rašytų poezijos kūrinius".

Jis pats, paklaustas, kaip galima išmokti taip daug kalbų, atsakė: "Bendraudamas su žmonėmis ir gyvendamas kuriuos nors tautos tarpe, do miuosi jos kalbos filologinių turtų gausumui ir be didelių pastangų imu pažinti kiek arčiau naują kalbą, tačiau gerai išmokti tą kalbą, atrodo, niekada nepavyks. Tačiau, žinrėk, jau pirmos kelių rimtesnės pastangos išreikšti savo mintis ta kalba parodo, kad kalba jau yra neblogai žinoma". Kita proga jis aiškina gramatikos funkciją kalbų moksle; esą gramatika nepadedanti kalbos išmokti, o vien tikišmoka kalbą tinkamai sutvarkyti.

Sauerweinas, kaip jau minėta, priklausė vokiečių tautai ir daugiausiai gyveno Vokietijoje, todėl ten yra daugiau jo veiklos pėdsakų. Vokietija, XVIII-XIX amžiuje įsigalėdama Europoje ir stiprėdama viduryje, prisijungusi Prūsijai, greitai juos nutautino. Tada išliko ir pradėjo buvoti vokiečių nacionalizmas, o kartu ir Vokietijoje gyvenančių mažumų nutau-

mų kalbų, jų kultūros ir papročių. Pirmoje eilėje jis priešinasi sorbų ir lietuvių germanizavimui. Tais laikais gana dideli plotai Rytprūsijoje buvo apgyvendinti lietuvių, o tarp Saalės ir Oderos upių dar gyveno kiek sorbų. Sauerweinas rašė: "Kultūrinė tautos reikšmė, pvz. lietuvių, visai nepriklauso nuo tautos didumo ar skaitlingumo; prisiminkime tik Graikiją, kuri nebuvė nei didelė, nei skaitlinga, o sukūrė tokias kultūros vertybes, kokių nerandame ir didžiausiose tautose".

Jis gerai žinojo ne tik tiesioginį nutautinimo būdą -- valdiškai uždraudžiant lietuvių kalbą, bet kitose įstaigose -- būdą, kaip pat ir netiesioginį spaudimą, sutinkamą kasdieniame gyvenime, verčiantį išsivadėti lietuvių kalbos bei papročius. Viešojo nuomonė buvo tokia, kad lietuvių kalba niekur nėra persekiojama, o tik patys lietuviai išsivadą savo kalbos, norėdami susilieti su vokiečių tauta, ir pirmą jos kultūrą. O ištikimųjų buvo daug tokios prievartos priemonių: kas vaikščiojo į lietuviškas pamaldas, kas krikštijo vaikus lietuviškai, tas negaudavo darbo vokiečių durtovietėse. Lietuviškai kalbantieji vaikai mokykloje būdavo apmūšami, o jungtuvės lietuvių kalba kainuodavo dvigubai brangiau, negu pagal vokišką apeigą. Vyriausybės linija buvo to-

MŪSŲ IŠEIVIJOS PALIKIMO IEŠKANT 2. Giesmės autoriaus klausimas

Jonas Pranas Palukaitis

Gana vėlai, veik jau baigiant praeiti šimtui metų nuo "Šenadorio Giesmės" paskelbimo, pradėta spėlioti, kas galėjo ją parašyti. Pirmą, dar netvirtą, prielaidą skelbia S. Michelsono "Lietuvių išeivija Amerikoje" (Boston, 1961):

Pirmutinis spausdintas lietuviškas žodis Amerikoje pasirodė 1874 metais. Tai nežinia kieno (gal kun. Strupinsko?) lapelyje atspausdinta giesmė apie vargus Shenandoah'io lietuvių parapiją.

O dr. J. Puzinas visai neabejoja (Karys, 1966, nr. 5):

Pirmuoju spaudiniu Amerikoje laikomas kun. Andriaus Strupinsko parašyta giesmė -- "Wieszpatis savo szaukiuosi", kur nusiskundžiama savo vargais ir piktais priešų darbais.

Pakartojęs giesmę, "kaip literatūrinį kurjuzą", S. Michelsonas grįžia savo prielaidą:

Tuo metu tenai klebonavo kun. Strupinskas. Taigi, labai gali būti, kad tai jo paties sukurta giesmė, nes vargas jam buvo didelis; prieš jį sukilo parapičiai ir vyskupas turėjo jį pašalinti.

Jau stipriau bando įtikinti kun. dr. J. Vaišnora Lietuvių Enciklopedijos XXIX tome (Boston, 1963):

Strupinskui reikia priskirti pirmasis lietuviškas spaudinys Amerikoje -- giesmė...

Dr. A. Kučas neseniai pasirodžiusioje "Amerikos Lietuvių istorijoje" (Boston, 1971) jau beveik įtikintas:

Spėjama, kad tą giesmę parašęs kun. Andrius Strupinskas, pirmasis Shenandoah lietuvių klebonas.

Nesigilinant į kitas S. Michelsono prielaidas klaidas, išryškintinas jo pasiklydimas laike: minimi vargai ir permalos ten vystėsi dveji treji metai vėliau. O 1874-tieji Šenadorio buvo dvasinio pakilimo metai: nupirkus dvigubą sklypą prie North Jarden gatvės, pradėta statyti pirmoji Amerikos lietuvių bažnytelė, "apie kurią visos apielinkės lietuviai, kaip bitės apie avilį, trūksė" (Ir. Jonas, Lietuviai Amerikoje, 1899). Tad giesmė ir buvo rašyta apie parapijos vargus.

Visų autorių kartoja prielaida, sugretinta su istoriniais faktais, kečia tokias abejones:

1. Ar galėjo kun. Strupinskas veidmainiauti, giesmę metrikuodamas "Parafioj Lietuwyszkoje" ir tomis pat dienomis parapijos nuosavybę vyskupijoje bei teismo įstaigose registruodamas "Polish" vardu? Tokia galimybė neigia ir jo

kia, kad kiek galima istoriai parodyti toleranciją ir nešališkumą; ten kur buvo aiški lietuvių dauguma, buvo leidžiamos pamokos lietuvių kalba, tačiau "pirštai buvo (Nukelta į 6 psl.)

paties vėlesnis aiškinimasis dėl parapijos praradimo: "Kasgi tada mislijo apie lietuvių išeivijos prisikėlimą?" (Ir. Jonas, Lietuviai Amerikoje).

2. Ar galimā kun. A. Strupinską laikyti giesmės autorium, nerandant nė mažiausiu duomenų, kad jis būtų iš viso ką nors rašęs? Suspenduotas jis neišnyko iš akiračio, gyveno prie Shenandoah, buvo žinomas visoje apylinkėje, jį pažinojo asmenys, vėliau reiškėsi spaudoje ir -- jokio liudijimo, kad jis būtų bent eilutę sukūręs. Jei jis pats tylėjo, tai gimė, pas kuriuos gyveno būtų ką nors po jo mirties radę ir prasiarę.

Ar yra ženklų, kreipiančių kitokion prielaidon?

Vienas raktas randamas Vyt. Širvydo apžvalgoje, paskelbtoje "Kovos metuose dėl savosios spaudos" (Chicago, 1957). Joje Vyt. Širvydas pamini prof. V. Biržiškos skelbtą liudijimą apie Lietuvoje rastas nebaigto spausdinti M. Tvarausko "Tlumocziaus arba Slowniko" korektūrines spaudas ir toliau, užsiminęs "Šenadorio Giesmę", priduria:

Tačiau V. Biržiška sako, ši giesmė imta iš Tlumocziaus (de to eilėraščio "Asz pyrmas atėjau pas jus, Tlumoczidamas an glieckus žodžius").

Čia vėl susipainiojimas datose: Giesmės metrika rodo ją buvus atspausť 1874 pavasarį, o žodynas pradėtas spausinti ir sudėgė 1875 gale. Reiškia: jau žinoma giesmė įtraukta į Tlumocziaus eilėraštį, o ne atvirkščiai. Tad gal autorius -- M. Tvarauskas? Nebūtinai.

Amerikos lietuvių spaudos ir raštijos pionieriai buvo du: M. Tvarauskas ir A. Zaicas, abu drauge pradėję leisti Gazieta Lietuwiszka, abu veik vienu metu, tik skirtinguose miestuose, išleidę pirmąsias Amerikos lietuvių knygas.

Iš Balbieriškio kilęs Aug. Zaicas, plačiai apsiskaitęs vyras, vartojęs bene 6 kalbas, ilgai negyveno Cincinnati, Ohio, vienuolyne, kurin gresė būsias naudingesnis savo tautiečių tarpe, išsprašė reikalingas dispensas, ir 1874 jau žinomas Shenandoah ir Shamokin lietuvių tarpe: darbo dienomis kasa anglis, sekma dienomis lanko tautiečius, skaitydamas jiems evangeliją, mokydamas, ragindamas šviestis. Radęs prieš porą metų įsisteigusios Šv. Jurgio Draugystės lenkiškus įstatus, skuba juos išversti į lietuvių kalbą. Esama nepatvirtintų teigimų, kad jis ir finansiškai remęs M. Tvarausko tuo-

met dar nespisėkusi bandymą išleisti pirmąjį laikraštį. Reikėtų, juodu jau tada bendravo ir, visuotinio Shenandoah lietuvių entuziazmo pagauti, bandė pirmosios lietuvių bažnyčios statymą atžymėti išpuodingiau, atspausdami lietuvišką leidinį... jeigu M. Tvarausko spausťvėlė jau veikė. Giesmės metrika tuo atveju galėjo būti truputį kontrafaktinė, išliejanti į pirmosios lietuvių bažnyčios statybos entuziazmą, bet ne klaidinanti, nes parapija tada apėmė labai plačioje apylinkėje gyvenančius lietuvių, ir A. Zaicas gyveno jos ribose. O jei M. Tvarauskas tada dar nebuvo suorganizavęs spausťvėlės, A. Zaicas galėjo ją, kaip vėliau ir abi pirmąsias savo knygas, atspausť miestelio "Iankiszko izsipaustiniey", o vėliau papildytą perleisti M. Tvarausko žodymui.

Kodėl M. Tvarausko Tlumoczium idėtos "Šenadorio Giesmės" autorium laikytinas Aug. Zaicas, o ne pats žodyno autorius?

Pirma, už tai kalba faktas, kad A. Zaicas yra parašęs ir išvertęs ir daug giesmių, pvz. 1886 m. išleistoje "Užsistanawik ant to geraj" idėtos penkios religinės giesmės.

Antra, tai įtaigoja jo rašybos savybės. Pirmosios lietuvių raštijos kregždės Amerikoje pasirodė anksčiau, nei Auszra pradėta leisti, reiškia, dar nesant laikraščių -- reguliarių šaltinių, padėjusių normuoti mūsų rašomąją kalbą. Tuo metu kiekvienas rašė pagal savo išmonę ir klausą, todėl pirmuose leidiniuose apstu transkripcijos skirtumų ir tarmybių, kas vėlesniuose pradeda nykti.

Nepaprastą pasitarnavimą atliko Garso Amerikos Lietuvių redaktorius, paskelbdami giesmę "nieko nepermainę, užlaikydami pagal klaidas", taip palikdami istorijai autentišką kopiją (S. Michelsonas ir dr. A. Kučas perspausdintuose tekstuose kažkodėl įvedė pataisas). Sugretinus tą kopiją su kitais ankstyvaisiais leidiniais, jų rašybos savybės, man atrodo, nesunkiai išrištų ir autorystės ir kitus klausimus. Pvz. palyginus Giesmės tekstą su pirmųjų A. Zaico knygų bibliografiniais aprašais -- titulinį puslapių pažodiniams kopijomis, akys krinta būdinga prielinksnio "iz" rašyga: tas "iz" randamas giesmėje ir abiejų, jo paties koregų, knygų tituluose, bet niekur kitur.

Žinoma, vienas pavyzdys netelkia sprendimo. Bet jis atkreipia dėmesį kelin, kuris patyrinėtinas ir toliau.

SAUERWEINĄ PRISIMINUS...

(Atkelta iš 5 psl.)
linkę į save". Pvz. Guldapės apskrityje kai kuriose vietovėse pagal statistines žinias lietuvių buvo 49% visų gyventojų, atseit buvo jau mažiau, negu pusė, tad lietuvių kalba pripažinti "išnykstančia" ir iš mokyklų pašalinta. Kai kurie mokytojai leistų lietuvių kalbą pamokose pakeisdavo vokiečių kalbą. Žinomi atsitikimai, kai už tokį elgesį mokytojai būdavo "pabarami", bet netrukus būdavo jie apdovanojami už nuopelnus vokiečių kalbai ir kultūrai.

D-ras Sauerweinas viešai ir drąsiai stoji ginti lietuvių kalbos teisę ten, kur dar plačiai buvo kalbama lietuviškai, būtent Rytprūsijų šiaurėje. Jis organizavo ne vieną delegaciją pas Vokietijos kaizerį 1878-1888 m., nemaža raštų ir prašymų tuo reikalu jis rašė bei redagavo. To pasėkoje 1896 m. pradžioje į Rytprūsius atvyko Kultūros Ministeris Bosse, norėdamas vietoj susipažinti su lietuviškųjų mažumų kalbos klausimu mokyklose, tačiau jokių rimtesnių pasėkų iš to nebuvo.

Sauerweinas ir toliau rankų nenuleido; jo obalsis pasiliko: "Leiskite lietuviams kalbėti lietuviškai". Jam pavyko sudominti kaizerį Vilhelma I-jį, Karalienę Augustę ir Karalienę Viktoriją lietuvių tautos kalba ir kultūra, tačiau iš to jokios praktiškos naudos nebuvo. Jis atkakliai siekė tikslo ir tikėjosi, kad jam pavyks savo pusėn palenkti Fridrichą III, kurį istorija mini kaip 99 dienų valdovą. Tiesa, Fridrichas buvo liberalių pažiūrų. Sauerweino paveiktas, dar būdamas kunigaikščiu -- įpėdiniu 1885 m. domėjosi lietuvių padėtimi Rytprūsiose, pramoko net lietuviškai. Tačiau lietuvių tautos priešai taip pat nesnaudė.

1888 m. kunigaikštis -- įpėdinis atvyko į Rytprūsius, kur jį sutiko tariai vietos gyventojų delegacija -- jaunos mergaitės. Kunigaikštis kreipėsi į jas lietuviškai, bet delegacija jo nesuprato, nes buvo parinkta vieniš vokiečių tarpo, o delegacijos vadovė buvo Klaipėdos pastorius Glogau duktė, kuri irgi lietuviškai nemokėjo. Tuo būdu vokiečiams pavyko sudaryti išpūdį kad čia lietuvių kalba yra užmiršta ir nežinoma.

Sauerweino pastangas išlaikyti Vokietijoje gyvenančių mažumų kalbas vokiečių visuomenė bei valdžios pareigūnai vadino "nusižengimu vokiečių tautai" ir todėl Sauerweinas buvo nemėgiamas. Tačiau jis dėl to nesijaudino ir rašė spaudoje: "Ateis laikas, kada mano pastangos ir kova už silpnų mažumų teises bus pripažintos kaip vokiškos dorovės įrodymas, kaip aiškus pasireiškimas vokiško teisingumo, kuris, nežiūrint savo krašto nepatogumų, teikia lygias teises visiems".

Sauerweinas buvo atviras, betarpiškas ir drau

giškas; neaukšto ūgio, jis nešiojo ilgą barzdą ir mėgo sportą (gimnastiką ir plaukimą). Domėdamasis lietuviams, jis buvopas žištamas ir palaikė santykius su lietuvių rašytoju -- filosofu Vydu, gyvenusiu Tilžėje, o taip pat su rašytoju -- literatu Hermann Suderman (1857-1928), kilusiu iš Rytprūsijų ir rašiusiu vokiečių kalba apysakas iš lietuvių gyvenimo "Lietausiche Geschichten" ir kt.

1904 m. Sauerweinas, viešėdamas Norvegijoje, Oslo mieste susirgo gripu ir mirė gruodžio mėn. 16 d. Buvo kalbama, kad jo kūnas buvo parvežtas ir palaidotas jo numylėtame krašte -- Lietuvoje, tačiau taip nebuvo. Sauerweino palaikai buvo vežami per Karaliaučių (kas ir davė pagrindą minėtiems gandams) į jo buvusią gyvenamąją vietą -- Gronau ir ten 1904 m. gruodžio 23 d. palaidoti.

Po mirties Sauerweinas Vokietijoje pamažu

pamirštas. Tik 100-sis jo gimtadienis 1931 m. buvo minimas Gronau mieste, o viena gatvė pavadinta jo vardu. Jo 100-ji gimimo diena buvo minima ir Lietuvoje, o Klaipėdoje taip pat gatvė pavadinta Sauerweino vardu.

Hitlerio valdymo laikais Vokietijoje Sauerweinas pamirštas galutinai, nes jo idėja buvo aiškiai priešinga nacizmui. Norvegijoje tačiau dar ir šiais laikais jis yra minimas. Neseniai (1954 m.) išleistame biografiniame žodyne (Norsk biografisk leksikon, Oslo 1954) randame prirašytus net keturis puslapius apie Dr. G. Sauerweiną. Beto yra išlikę kai kurie raštiški Sauerweino kovų už lietuvių kalbą ir papročius kalbomis, o taip pat įvairiai pasirašinėdavo: G. Sauerwein, Girėnas, Pacificus, Juro Surowin ir kt. Kaip sau paminklą lietuvių tautoje jis paliko sukurta Mažosios Lietuvos himną "himną lietuvininkams":

Lietuvininkai mes esam gimę,
Lietuvininkai mes turim būt.
Tą garbę gavome užgimę
Tą ir neturim leist pražūt.

Kad ir kelintas apsiėmė
Nieku paversti mus visus
Lietuvininkų vaisinga žemė
Tik vis gimdys lietuvininkus.

Kad debesiai ir susitraukia
Ir vėtros grumzdž mus išardyt
Kad ir kelintas pykdams šaukia
Ir kalbą mūs nor išvaryt.

Kaip ažuols drūts prie Nemunėlio
Lietuvininko nieko tikl neatbos
Kaip eglė ten prie Šešupėlio
Ir vėtroj ir žiemoj žaliuos.

Drutai laikyk, drutai stovėkie,
Lietuviškoji giminė!
Drąsiai lietuviškai kalbėkie,
Tegul s... a nežinė!

...ul supyksta, kas nežino,
Kalba senoji kaip mielą,
Kuriam mus "tėve mūs" mokino
Tetužis miels ir motina.

Vis ciesorių viernai mylėsim,
Mylėsim ciesorystę vis,
Tikt, kad širdij yr, iškalbėsime
Lietuviškomis lūpomis.

Lietuvininkai mes esam gimę,
Lietuvininkai mes norim būt;
Tą garbę gavome užgimę,
Tą ir nenorim leist pražūt.

Prieškariniame Kaune, vakarinėse vėliavos nuleidimo iškilnėse, Karo Muziejaus bokšto varpai kasdien skambindavo jo sukurta himną -- "Lietuvininkai mes esam gimę".

Sukūrė Sauerweinas ir daugiau lietuviškų dainų, eilėraščių bei giesmių, tačiau kiti jo kūriniai nebuvo taip populiarūs, kaip himnas lietuvininkams, pvz. "Lietuvininkų pavasario giesmė", "Gals yr' tylėjims" -- ši pastaroji buvo jo paties atkurta (negalima čia pasakyti "išversta") vokiečių bei anglų kalbomis. O ir kituose jokiuriniuose galima atrasti sentimentą lietuvių tautai, kaip pvz. vokiečių kalba rašytas jo atsisveikinimo nekrologas -- goda "nepamirštamam Klaipėdos kunigui Jacoby", kur ryškiai atsispindi Lietuvos ilgesys: "Nors ir toli būdams nuo gintaro kra-

to, stovėsiu besiklausydamas oro dvelkimo, kuris ten šiaurėje pušynais alsuoja, tai man atrodys kaip skambi lietuviška daina, nors jos likimas man rūpesti kelia" ir t.t. Sunku pasakyti, ar yra kur surinkti, ar iš viso žinomi Sauerweino raštai, rašyti įvairiomis kalbomis tautinių mažumų reikalais.

Atrodo, jie niekur nėra sutvarkyti, o nemaža jų iš viso bus dingę. Taip nyksta ir užsineša atmintis apie mūsų tautos bičiulį.

(Iš Lenkijoje išeinančio lietuvių mokslo ir kultūros mėnraščio "Varsnos" Nr. 3-4)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Pabaltiečių vasaros žaidynės

Liepos 29-30 d. Toronte įvyko 1972 m. Pabaltiečių Vasaros Žaidynės, kurias vykdė lietuviai -- Kanados Sporto Apygarda.

Varžybų programa apėmė vyrų, moterų ir jaunių A (16-18 m.) lengvąją atletiką, visų klasių plaukymą ir lauko tenisą ir futbolo turnyrą.

Nežiūrint kad žaidynės vyko olimpinį metų ženklu dalyvavimas iš visų tautybių buvo tik vidutiniškas. Nepatogus vidurvasario laikas ir gausūs kiti įvykiai susikryžavo su žaidynių data.

Kaip svečiai, šiais metais dalyvavo ir ukrainiečiai, kurie bene skaitlingiausia buvo atstovaujami. Liepos viduryje vykęs estų pasaulinis sąskrydis apėmė ir sportines varžybas, ko pasekoje tradiciniai vasaros sportuose pajėgūs estai gana ribotai dalyvavo. Bene labiausiai buvo pasigėsta latvių.

Pagal sporto šakas bene geriausią išpūdį paliko lauko tenisas, kurs išskyrus latvius, visų tautybių buvo neblogo atstovaujamas. Čia mūsiškis Vytautas Grybauskas gal ir nelauktai patiekė malonią staigmeną, laimėdamas vyrų vieneto varžybas.

Lengvojoje atletikoje neabejotinai išsiskyrė moterų klasė, tiek dalyvių skaičiumi, tiek ir pasiekimais, tuo tarpu kai vyriškos lyties atstovai pasirodė menkokai. Ukrainiečiai ir lietuviai sudarė daugumą. Latviai ir estai buvo labai ribotai atstovaujami.

Plaukyme vyravo estai. Neblogo pasirodė ir latviai. Lietuviai ir ukrainiečiai buvo labai neskaitlingi.

UKRAINIEČIAI LAIMI FUTBOLĄ

Plačiai organizuotas futbolo (soccer) turnyras nedavė tikėto pasisekimo, kada latviai ir estai neįstengė suorganizuoti savo komandas. Tuo būdu pasiliko lietuviai ir ukrainiečiai. Tradiciniai pajėgūs ukrainiečiai įveikė mūsiškius, pasekme 4:2. Lietuvius atstovavo šiemetinis meisteris New Yorko Atletas. Pačios rungtynės buvo gero lygio ir, žinant ukrainiečių pajėgumą, mūsiškių pasirodymą tenka įvertinti gerai.

Visas žaidynės sumaniai tvarkė Kanados Sporto Apygardos vadovas Algis Nausėdas. Paskirų sporto šakų varžyboms vadovavo: A. Žaliauskas -- lengv. atletikai, St. Kėkštas -- plaukymui, detroitietis J. Šenbergas -- lauko tenisui ir K. Šapočkinas -- futbolui.

Išskyrus kai kuriuos nesklandumus lauko tenise, visos žaidynės buvo pravestos gerai ir pri deramose sąlygose.

LENGVOJI ATLETIKA

Lengvojoje atletikoje stipriai pasirodė moterys. Išskyrus keletą paskirų dalyvių, vyrų ir jaunių klasėse pasekmės buvo silpnos.

Moterų klasėje ryškiai išsiskyrė visapusiška RITA ČYVAITĖ (Žaibas), laimėjusi 4 pirmas

vietas ir pagerinusi 3 žaidynių rekordus. Šalia jos pažymėtinos kitos žaidėtos, kaip ilgesnių nuotolių bėgikė C. Bajorinaitė, sprinterės A. Bakauskaitė ir K. Vaivadaitė ir metikė J. Staškūnaitė. Iš kitataučių gerai pasirodė šuolininkė estė K. Heinas ir ietininke, latvaitė M. Ausenbachs, kuri yra Clevelando Žaibo narė.

Vyrų ir jaunių klasėse, Kanados disko rekordistas ir Britų Imperijos čempionas, latvis Jūris Puce nušvietė visas varžybas. Iš mūsiškių gerai pasirodė gabus šuolininkas Aleksas Grigonis (Toronto Aušra), metikas A. Barkauskas (Londono Tauras) ir ilgų nuotolių bėgikas M. Bajorinas (Clevelando Žaibas).

Nepergausiausių lietuvių būrelį daugiausia sudarė Clevelando Žaibo ir Toronto Aušros lengvatletai. Paskirų dalyvių buvo iš Rochesterio Sakalo, Londono Tauro ir Hamiltono Kovo.

Numatytos lietuvių pirmenybės nebuvo išvestos iš pabaltiečių varžybų pasekmių, dėl nepakankamo mūsiškių dalyvių skaičiaus. Jos atidėtos rudeniiui.

Pirmenybėse buvo pasiekta 13 naujų pabaltiečių žaidynių rekordų iš jų 8 moterų klasėje, 3 vyrų ir 2 jaunių.

Varžybose buvo pakartoti 2 Š.A. lietuvių rekordai: R. Čyvaitė prabėgo 100 m. per 12,5 sek. ir A. Grigonis persoko į aukštį 6'-4" (1.93 m.).

Iškiliausiais lengvatletais pirmenybėse buvo pripažinti: vyrų kl. -- Jūris Puce (Latv.), diskas 188'-1" (57.33 m.), moterų -- Rita Čyvaitė, 100 m. bėgimas -- 12.5 sek. ir jaunių -- A. Grigonis -- šuolis į aukštį 6'-4" (1.93 m.). (b)

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior -- (Near Rapid)
Telephone 681-8100

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

RYTA ČYVAITĖ
LAIMĖJO PENKIAKOVĄ

Clevelando Žaiboleng vateltė RITA ČYVAITĖ, rugpiūčio 5 d. dalyvavo Clevelande įvykusiose 1972 m. Lake Erie AAU distrikto moterų penkiakovos pirmenybėse, kur gal ir nevisai laukiai, bet tikrai sunkiai užtarnautai laimėjo čempionės titulą. Moterų penkiakovą sudaro 100 m kliūtinis bėgimas, 4 kg rutulio stūmimas, šuolis į aukštį, šuolis į tolį ir 200 m. bėgimas. Taškai vertinami pagal tarptautinę tabelę už atsieltas pasekmes (ne už užimtas vietas) sudedant visų 5 rungčių taškus.

Ritos pasiekta pasekmė yra 3382 taškai, pagal naują tabelę. Paskiros pasekmės (skliausteliuose duota atsielti taškai už paskiras rungtis): 100 m. kliūtinis -- 15.4 sek. (705 t.), 4 kg. rutulys -- 8.01 m. (26'-3 1/2") (446 t.), šuolis į aukštį 1.55 m. (5' - 1") (781 t.), šuolis į tolį 5.08 m. (696 t.) ir 200 m. bėgimas 26.1 sek. (754 t.). Ši pasekmė yra kartu ir naujas Š.A. lietuvių rekordas. Senasis priklausė jai pačiai 3261 (pagal naują tabelę) pasiektas 1971 m. Ritos pasekmė 100 m. kliūtiniame bėgime 15.4 sek. yra taipogi naujas Š.A. lietuvių rekordas. Pakeliui į laimę

RITA ČYVAITĖ, pasižymėjusi Clevelando LSK Žaibo sportininkė, lengvatietė ir tinklininkė Š.A. Pabaltiečių vasaros žaidynėse, liepos 29-30 d. Toronte pripažinta iškilčiausia varžybų sportininke. Rugpiūčio 5 d. Clevelande laimėjo Lake Erie AAU moterų penkiakovos distrikto čempionatą.

jimą Rita turėjo įveikti pajėgiausias varžoves, prieš kurias buvo pralaimėjusi peritais metais, užimdama 3-čią vietą. Šių metų pirmenybės buvo itin atkaklios ir tik 80 taškų skyrė pirmą vietą nuo ketvirtos.

LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CLEVELANDO SKYRIAUS

GEGUŽINĖ

Rugpiūčio mėn. 27 d., sekmadienį, 2 val. p. p.

Naujosios parapijos rajone Canterbury, Landseer ir Windward gatvių klubo parke, prie Erie ežero kranto. Įėjimas iš Canterbury gatvės galo.

Clevelando ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

Gegužinės pelnas skiriamas Dirvai paremti.

Varžybose dar dalyvavo žaibietė DANUTĖ JANUŠKYTĖ, surinkusi 221 t., rodanti gerą pažangą.

Mergaičių 12-13 m. klasėje penkiakovos varžybose dalyvavo žaibietė RŪTA MAŽELYTĖ, surinkusi 1919 t. Pažymėtina, kad šioje grupėje Rūta buvo viena iš stipresniųjų varžovių, tačiau buvo nelaimingai diskvalifikuota 50 yd. kliūtiniame bėgime, už kurį negavo taškų, kas, be abejonės, užkirto jai kelią užimti geresnę vietą. Rūtos pasekmės buvo: 6 lb. rutulys -- 7.21 m. (384 t.), šuolis į aukštį 1.35 m. (4'-5 1/4") (551 t.), į tolį 13'-1" (420 t.) ir 200 m. bėgimas 28.7 sek. (561 t.).

Dėl Grandinėlės išvykos į Europą ir atostoginio meto tik šios trys žaibietės dalyvavo varžybose.

"ANTRAS KAIMAS"
ATVYKSTA Į
CLEVELANDĄ

Po trijų metų pertraukos ir sėkmingos veiklos savo gimtinėje

Chicagoje Antrasis Kaimas pradeda savo gastroles už jos ribų. Pirmoji gastrolė įvyks Clevelande š.m. rugsėjo 16 d. Naujosios parapijos salėje.

Programa sudaryta iš virš 30 atskirų gabaliukų -- satyrinių-humoristinių vaizdelių. Temos labai įvairios. Liečiamos aktualiausios mūsų gyvenimo, o taip pat ir "amžinosios" problemos. Antro Kaimo "prievaždas" (reikia suprasti, vadovas, režisierius) Alt. T. Antanaitis rašo, kad jie savo tematikoj bando būti galimai lietuviškesni. Į vaizdelius įpinaamos ir kiekvienos vietovės aktualijos.

Antro Kaimo gastrolinės programos kūrinių autoriai yra: Vytautas Alantas, Kazys Almenas, Antanas Gustaitis, Faustas Kirša, Algirdas Landsbergis, Juozas Tininis, Pranas Visvydas, Alg. T. Antanaitis, Rimas Cinka ir kiti.

Antrasis Kaimas, anot Prievižo, niekam nepataikauja, nepripažįs-

ta "neliečiamybų", nemėgsta hipokritų ir veldmainystės. Jo nuoširdus siekimas: praskaidrinti mūsų gyvenimo pilkoka rutiną, o neapsunkinti jo dar daugiau "giliomis problemomis".

Antro Kaimo programos ypač mėgsta jaunimas. Gal jaunųjų artistų vaidyba, o gal jaunos pažiūros į gyvenimą ji taip patraukia?

Chicagoje Antras Kaimas savo pilnas programą stato 6-7 kartus per metus. Žiūrovų pilnos salės, kartais net pritrūksta vietų. Kritikos atsiliepimai, kuriuos anksčiau teko skaityti mūsų spaudoje, yra labai teigiami ir palankūs.

Atrodo, kad LB Clevelando apylinkės valdyba, pakviesdama gastrolo prededantį Antro Kaimo kolektyvą, bus suteikusi progos mūsų kolonijai turėti malonų, gero humoro vakarą rugsėjo 16 šventavakari. (pk)

• Naujų Lietuvių Namų pašventinimo proga, namų akcijų pirkto ir užmokėjo sekančios asmenys:

Balukynas Jurgis, senos kartos lietuvis 4 akc. už 108 dol., Žagarskas Jonas (10) — 270 dol., Junevičius Vito (5) — 135 dol., Degutis Vincas (2) — 54 dol., Galinis Victoras (40) — 1080 dol., inž. Bublys Romualdas (4) — 108 dol., inž. Meilus Albertas ir Elena (20) — 540 dol., Karalius Pranas — papildomai (1) — 27 dol. (turi pirkę — 10 akcijų), Karin. Juozapavičiaus šaulių kuopai — pirkto Albina ir Mykolas Smelstoriai (2) — 54 dol., Trainy Mary, Vyčių veikėja (20) — 540 dol.

Namų statyba prasidėjo. Tik mes patys savo pastangomis, darbu ir pinigais pastatysime Namus. Prašome įsigyti akcijų, kas dar neturite...

Lithuanian Village, Inc., 877 E. 185 St., Cleveland, Ohio 44119. Tel. 531-2131.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
CINTIMATIC NUMERICAL
TAPE CONTROL
DRILL & MILLING MACHINE
OPERATOR
JIG MILL & BORING MILL
OPERATOR

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Second shift openings. Steady work, excellent rates and fringes benefits.

BARTH CLEVELAND
McNEIL CORP.
12650 BROOKPARK
CLEVELAND, OHIO
Tel. 267-1950

(60-64)

GERI NAMAI

Du vienos šeimos namai, vienas medinis, kitas plytinis su sklepais ir garažais prie pat ežero E. 185 — Neff Rd. rajone.

Gražus 6 šeimų plytinis senenas apartamentas. 6 garažai, gera nuoma, netoli E. 185 gt.

Naujas 6 kambarių namas su sklepu prie Chardon kelio. Tuoju galite apsigyventi.

Apleistas prie E. 185 gt. 4 kambarių namas, sklepas, garažas, gražus sklypas — pigus.

Plytinis 7 kambarių, viskas ant vieno aukšto, gražus didelis sklypas, Richmond Hts.

Medinis, 3 miegamieji Highland Hts ir kitas medinis 3 miegamieji Mentor.

Turime visur — visokių namų.

Teiraukitės:
EAST SHORE REALTY
Naujas adresas:
673 East 185 Street
481-6900; 731-9400;
531-2190
U.M.L.S.

Juozas Mikonis — Realtor

ISNUOMOJAMAS kambarys su baldais vienam žmogui. Be maisto. Skambinti 486-1336.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

OUR LADY
6-6-4. Excellent condition. Good rentals. English tudor. Fire escape.

GEORGE KNAUS
Real Estate
819 East 185 St.
Tel. 481-9300

(64-65)

ELECTRICIAN
LICENSED ONLY A OR B

Factory maintenance experienced required.
1st SHIFT
All fringe benefits
UNIVERSAL GRINDING CORP.

2200 SCRANTON RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (61-67)

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114 TELEF. 621-6036

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Kuo jis benorėtų būti, mes galim padėti, kad taip įvyktų.

Mūsų pigiai kainuojančios paskolos mokslui gali padėti jūsų sūnui ar dukrai dabar atsielti pilną išsilavinimą geresniam ateities gyvenimui.

Pavyzdžiui, yra United Student Aid Fund, paskola kurią mes duodame tiesioginiai studentams kooperuojant su kolegijomis, kurių apmokėjimas neprideda anksčiau penkių mėnesių po studijų baigimo.

Mes taip pat turime ir kitas galimybes, kaip Ohio Student Aid Plan, kurios yra priderinamos jūsų specifiniams reikalavimams.

Paklauskite savo vaikų, ko jie nori iš gyvenimo. Tada paprašykite mūsų talkos padėti jiems tai atsielti. Kartu, mes galime tai įvykdyti!

Kartu, mes galime
tai įvykdyti.

CLEVELAND TRUST

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEOLITHUANŲ DĖMESIUI

Vasaros stovykla jau čia pat. Ji prasidės rugpjūčio 27 d., sekmadienį ir baigsis rugsėjo 4 d. Kadangi stovykloje tuo laiku vasarotojų bus mažiau, tai atsirado dar keleta vietų. Norintieji dalyvauti dar gali užsiregistruoti pas kol. Br. Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 778-7707.

• Dail. A. Rūkštelė persikėlė gyventi iš Chicagos į Floridą. Jo naujas adresas: 5629 36th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710.

• Dr. Saulius Šimoliūnas, Kimplat kompanijos savininkas, padarys pranešimą "High speed thick ductile electroless copper for printed circuits utilizing nickel catalysis" The Electrochemical Society pusmetiniame suvažiavime Miami Beach, Florida, Hotel Fontainebleau spalio mėn. 10 d.

• DETROITO JŪRŲ ŠAULIŲ "Švyturio" kuopos rudeninis išvažiavimas ir šaudymas įvyks rugpjūčio 27 d. Kodačių vasarvietėje -- Nidoje. Šaudymas prasidės 9 val. ryto. Paskirtos 3 premi-

jos vyrų grupei ir 3 premijos moterų grupei. Švyturio kuopos pereinamoji taurė šiemet bus atiduota daugiausiai taškų surinkusiam šaudytojui -- jo nuosavybėn.

Po šaudymo apie 2 val. įvyks Švyturio sesių šaulių suruoštos visiems bendros vaisės.

Kuopos valdyba kviečia seses brolius šaulius, o taip pat visus šaulių prietelius atsilankyti ir kartu praleisti dieną prie gražaus Lobdell ežero. Ši kuopos išvyka į Nidą yra paskutinė, nes jos savininkai šauliai Kodačiai pardavė nuosavybę ir šį rudenį išsikelia nuolatiniam apsigyvenimui į Floridą.

dalins, sulaukęs tokio pilno amžiaus yra pakenkamai paaugęs ir pasiruošęs gyvenimui.

Nors čia, Elizabethe jau nuo pat pirmųjų lietuvių atsiradimo laikų veikė gan daug organizacijų, tačiau Tautinės Sąjungos skyriaus nebuvimas, Atvykus iš Vokietijos gausiam naujakurių būriui, skyrius buvo įsteigtas. Per tuos 20 metų šiam Elizabethe vienetui vadovavo Algirdas Zenkus, Balys Vyliuodas, a.a. Juozas Juška, Petras Lanys ir dabartinis pirmininkas Vytautas Abraitis. Nariai gyvena išsibarstę po platus apylinkes, jų skaičius pamažu augo ir Petriui Laniui vadovaujant pasiekė 50 asmenų maksimumą. Suprantama, kad ne visi nariai yra vienos bendram darbui, nes darba dirba, kaip ir visur, tik nedidelė grupė jautrių darbininkų.

Elizabethe tautinės minties žmonės stengia-

Sol. Aldona Stempužienė išpildys meninę programą ALTS-gos Elizabethe skyriaus sukaktuviniame rengime rugsėjo 30 d.

si ir nori būti pozityvūs lietuviškame gyvenime: jie remia spaudą, žymėti. Tai bus rugsėjo 30 dieną, 269 Second Street, Elizabeth, New Jersey. Rengėjai yra pasiruošę parūpinti gerą programą su gardžia vakariene. Kalbą pasakys jaunas visuomenininkas, chicagietis C. Modestas, o meninę dalį išpildys Liudui Stukui palydint viešnia iš Clevelando, solistė Aldona Stempužienė. Minėjimo pradžioje 7 val. vakare ir įeinant aukojama 12 dol. Rengėjai laukia ir tikisi, kad tautiečiai gausiai atsilankys į šį jubiliejinį banketą ne tik iš Elizabethe apylinkių, bet ir iš kitų kaimyninių skyrių. Valdyba tikisi viešnių, bendraminčių ir bičiulių iš visur. Rugsėjo mėn. 30 dieną visi keliai vedantys į Elizabetę!

j.p.v.

ALBINAI

KRIKŠČIŪNIENEI- MATULEVIČIŪTEI

mirus, jos vyrui GYČIUI, broliams
JUOZUI, VYTAUTUI, PETRUI, jų
šeimoms, giminėms ir artimiesiems,
nuoširdžią užuojautą reiškia

Jonas ir Marija
Č e s n a i
Jokūbas ir Eugenija
J a k u b a u s k a i
Petras ir Raminta
M o l i a i
Jonas ir Regina
P a l u b e c k a i

ALBINAI

KRIKŠČIŪNIENEI- MATULEVIČIŪTEI

mirus, jos vyrui GYČIUI, broliams
JUOZUI, VYTAUTUI, PETRUI, jų
šeimoms, giminėms ir artimiesiems,
nuoširdžią užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Worcesterio Skyrius

A. A.

ALBINAI KRIKŠČIŪNIENEI

mirus, vyrui GYČIUI, motinai Lietuvoje ir broliams su šeimomis reiškia nuoširdžią užuojautą

Liuda Brizgienė ir
šeima

ELIZABETHAS RUOŠIASI SUKAKTUVĖMS

Dvidešimt metų žmogaus gyvenime yra gan konkretus ir suvokiama skalčius. Per tą laiką individas laikomas jau ne tik užaugusiu, bet ir subrendusiu pilnamečiu. Taigi galima teigti, kad ir organizacijos pa-

dalins, sulaukęs tokio pilno amžiaus yra pakenkamai paaugęs ir pasiruošęs gyvenimui.

Nors čia, Elizabethe jau nuo pat pirmųjų lietuvių atsiradimo laikų veikė gan daug organiza-

cijų, tačiau Tautinės Sąjungos skyriaus nebuvimas, Atvykus iš Vokietijos gausiam naujakurių būriui, skyrius buvo įsteigtas. Per tuos 20 metų šiam Elizabethe vienetui vadovavo Algirdas Zenkus, Balys Vyliuodas, a.a. Juozas Juška, Petras Lanys ir dabartinis pirmininkas Vytautas Abraitis. Nariai gyvena išsibarstę po platus apylinkes, jų skaičius pamažu augo ir Petriui Laniui vadovaujant pasiekė 50 asmenų maksimumą. Suprantama, kad ne visi nariai yra vienos bendram darbui, nes darba dirba, kaip ir visur, tik nedidelė grupė jautrių darbininkų.

Elizabethe tautinės minties žmonės stengia-

ALBINAI

KRIKŠČIŪNIENEI- MATULEVIČIŪTEI

mirus, jos vyrui GYČIUI, broliams
JUOZUI, VYTAUTUI, PETRUI, jų
šeimoms, giminėms ir artimiesiems,
nuoširdžią užuojautą reiškia

Jonas ir Marija
P i p i r a i
Jonas ir Marija
V i d ū n a i
Vladas ir Marija
Ž i d ž i ū n a i
Povilas Babickas

BRANGIAI ATMINIMO SUKAKČIAI

PAULINA
SIMONIS
15 metai

RAPOLAS
KUMŠTYS
25 metai

Paulina Simonytė-Kumštienė gimė Klingų kaime, Salamiesčio parapijoje, duktė Tomo Simonio ir Elžbietos Braisdžiūtės. Atvyko į Ameriką būdama 16 metų ir 41 metus išdirbo žaislų fabrike. Paliko sūnų, dukterį ir anukę. Iš jos kartos dar liko brolis Albinas, Bostone ir tolimesni giminės kun. Janilionis ir Bronius Eidukonis, abu Pietinėje Amerikoje.

Rapolas Kumštys gimė Radžiūnų kaime Palevenės parapijoje, sūnus Juozapo, kuris buvo Ukmergės teismo nariu ir kaimo seniūnu. Rapolo motina Uršulė Bukytė buvo kilusi iš Didžiagrasčių Didžiulių giminės. Rapolas atliko karinę prievolę Kaukaze. Į Ameriką atvyko 1909 metais. Pradžioje turėjo mėsinę, vėliau buvo Atholos lietuvių bendrovės patikėtinis. Taipgi buvo Atholos blaivininkų kuopos pirmininku ir rėmė Lietuvos atsistatymą bonais. Buvo parvažiavęs į Lietuvą 1922 metais, bet vėliau grįžo į Ameriką ir dirbo fabrike, kur prarado sveikatą ir mirė eidamas 66 metus.

Anna Kumštis,
P. O. Box 174
Newtonville, Mass. 02160

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS
VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalmynuos paskendusią lietuvišką pajūrį vilą.

Ford

NEEDS JOURNEYMEN

- Electricians
- Pipefitters
- Millwrights
- General Welders
- Machine Repairmen

Must be a graduate of a bonafide apprenticeship program or show proof of 10 years experience.

Apply hourly Employment Office.

FORD MOTOR COMPANY

Michigan Casting Center

I-75 and Gibraltar Rd.

Flat Rock, Michigan

313-782-4481, Ext. 268

An Equal Opportunity Employer

(62-65)